

STRATEŠKI PLAN RAZVOJA POLJOPRIVREDE OPĆINE JAKŠIĆ 2018.-2022.

U Jakšiću, rujan 2018.

SADRŽAJ:

ISKAZNICA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA POLJOPRIVREDE ZA JEDINICU LOKALNE SAMOUPRAVE ZA RAZDOBLJE 2018.-2022. _____	2
1. RIJEČ NAČELNIKA _____	3
2. UVOD _____	4
3. PRISTUP IZRADE STRATEŠKOG PLANA _____	6
4. OSNOVNA ANALIZA _____	7
4.1. Strateška lokacija i teritorijalna pokrivenost _____	7
4.2. Zemljopisni položaj i prirodne karakteristike _____	8
4.2.1. Naselja i naseljenost _____	8
4.2.2. Klimatske značajke _____	9
4.2.3. Stanovništvo _____	10
4.3. Poljoprivreda i gospodarstvo _____	14
4.3.1. Osnovni pokazatelji _____	14
4.3.2. Vanjsko trgovinska razmjena _____	17
4.3.3. Poduzetničke zone _____	18
4.3.4. Poljoprivreda _____	19
4.3.5. Turistička ponuda _____	23
4.3.6. Turistička potražnja _____	28
5. SWOT ANALIZA _____	30
6. STRATEGIJA RAZVOJA I FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA _____	31
7. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE SREDSTVIMA EU FONDOVA _____	33
7.1. Stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave _____	33
7.2. Mogućnosti financiranja projekata u poljoprivredi i turizmu _____	36
8. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA _____	42
9. VIZIJA I MISIJA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE _____	44
9.1. Vizija _____	44
10. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI _____	46
11. UTVRĐENE MJERE PREMA CILJEVIMA I PRIORITETIMA _____	48
12. BAZA PRIORITETNIH PROJEKATA U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE _____	50
13. EVALUACIJA I IZVJEŠTAVANJE _____	53
POPIS SLIKA I TABLICA _____	54

ISKAZNICA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA POLJOPRIVREDE ZA JEDINICU LOKALNE SAMOUPRAVE ZA RAZDOBLJE 2018.-2022.

Naručitelj strategije razvoja:

Općina Jakšić, načelnik Ivica Kovačević , dipl.ing.

Osječka 39, 34308 Jakšić

Web: <https://www.jaksic.hr/>

E-mail: info@jaksic.hr

Općinski načelnik: Ivica Kovačević, HDZ

Zamjenik općinskog načelnika: Mile Barišić

Općinsko vijeće:

Domagoj Oreški, kandidacijska lista grupe birača Domagoj Oreški, predsjednik vijeća

Mario Glavaš, HSS, potpredsjednik vijeća

Boško Obradović, HDZ

Dario Pažin, HDZ

Josip Biondić, HDZ

Nikolina Nikolaš, HDZ

Dario Majetić, HDZ

Zdenko Biondić, kandidacijska lista grupe birača Zdenko Biondić

Ivan Murar, kandidacijska lista grupe birača Zdenko Biondić

Vladimir Derma, kandidacijska lista grupe birača Zdenko Biondić

Natalija Baričević, kandidacijska lista grupe birača Domagoj Oreški

Mladen Raguž, kandidacijska lista grupe birača Mladen Raguž

Marija Šinko Ružičić, SDP

Izdavač:

Općina Jakšić

Glavni urednik:

Ivica Kovačević, dipl.ing.

Članovi Stručnog povjerenstva za izradu Strateškog plana razvoja poljoprivrede:

- Mario Glavaš
- Dario Majetić
- Drago Čevapović
- Josip Biondić
- Tomislav Pečur

Tehnička pomoć:

UPC savjetovanje d.o.o.

1. RIJEČ NAČELNIKA

Pred Vama se nalazi Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić za razdoblje 2018.-2022. godine koji je ključni dokument u razvoju ruralnih područja na području općine Jakšić. Dokument se odnosi na poljoprivredu kao i na turizam sa naglaskom na agroturizam. U njoj je predstavljen presjek trenutnog stanja u općini Jakšić, analizirani su trendovi i kretanja mladih, zaposlenih, nezaposlenih, statistički obrađene gospodarske i poljoprivredne aktivnosti te predstavljeni strateški ciljevi, prioriteti, mjere i aktivnosti kojima bi se pospješila poljoprivreda i turizam u općini Jakšić.

Republika Hrvatska je članica Europske unije od 2013. godine te od tada ima na raspolaganju niz mogućnosti financiranja razvojnih projekata u svim područjima djelovanja. Tu su sredstva na raspolaganju jedinicama lokalne i regionalne samouprave, javnim institucijama, nevladinim organizacijama, poljoprivrednicima, poduzetnicima i svim onim pravnim i fizičkim osobama koji imaju dobre ideje temeljene na kvalitetnim projektima. Republika Hrvatska je kao članica Europske unije jedna od manje razvijenih zemalja, ali potencijal koji posjeduje za razvoj je osnova na kojoj se može graditi budućnost. Naša jedinica lokalne samouprave ima ograničene prihode ali stalnim ulaganjima i razvojem možemo doprinijeti većem stupnju razvijenosti i blagostanju naših stanovnika. Općina Jakšić kontinuirano priprema projekte i prijavljuje na dostupne vanjske izvore financiranja, od raznih ministarstava pa do fondova Europske unije. To je ono na čemu gradimo našu budućnost te se u isto vrijeme okrećemo mladima koji imaju inovacije, posebice u poljoprivredi. Imamo ograničene kapacitete ali ih pokušavamo kvalitetno usmjeriti na dobrobit svakog čovjeka u općini Jakšić. Općina Jakšić ima tradiciju i povijest u poljoprivrednoj proizvodnji te je upravo ovaj strateški dokument usmjeren u poboljšanje i razvoj poljoprivrede i ruralnog stanovništva. Svakako je nužno što više promovirati nove tehnologije u poljoprivrednoj proizvodnji, motivirati mlade za ostanak na svojim gospodarstvima a to možemo samo ako im stvorimo preduvjete za rad i život na razini kvalitetnog životnog standarda.

Zahvaljujem se svima koji su doprinijeli izradi ovog strateškog dokumenta, članovima povjerenstva za izradu Strateškog plana, poljoprivrednicima, poduzetnicima, udrugama, pružateljima tehničke pomoći kao i svakoj stanovnici i stanovniku općine Jakšić koji su sudjelovali izravno ili neizravno u realizaciji ovog Strateškog plana. Također pozivam sve dionike u poljoprivredi i turizmu da svojim trudom i zalaganjem pomognu u provedbi ovog strateškog dokumenta koji je bitan za budućnost svih nas.

2. UVOD

Poljoprivreda u Republici Hrvatskoj je pokretač razvoja ruralnih područja je osnova na kojoj je temelj hrvatskog gospodarstva. Nužno je spomenuti kako poljoprivreda sve više zaostaje u odnosu na razvijenije zemlje u regiji, dok se osjeti znatan pad poljoprivredne proizvodnje. Sve je manje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava a sve više mladih iseljava se iz sela u potrazi za novim životom.

Poljoprivrednik je fizička ili pravna osoba ili skupina fizičkih ili pravnih osoba koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu, a obuhvaća sljedeće organizacijske oblike¹:

- obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG)
- obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti
- trgovačko društvo ili zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti
- druga pravna osoba.

Kada govorimo o pojmovnom određenju u poljoprivredi, bitno je napomenuti najčešće korištene termine. OPG je fizička osoba ili skupina fizičkih osoba članova zajedničkog kućanstva, koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu koristeći se vlastitim ili unajmljenim proizvodnim jedinicama. Poljoprivredno gospodarstvo čine sve proizvodne jedinice na kojima se obavlja poljoprivredna djelatnost i kojima upravlja poljoprivrednik, a koje se nalaze na području Republike Hrvatske². Nositelj OPG-a je punoljetna osoba koja radi stalno ili povremeno na gospodarstvu i odgovorna je za njegovo poslovanje, dok su članovi OPG-a punoljetni članovi istog kućanstva koji imaju prebivalište na istoj adresi, a bave se stalno ili povremeno radom na gospodarstvu. Agronet je internet sustav za poljoprivrednike putem kojeg se zahtjevi za izravna plaćanja mogu popuniti elektronskim putem, a ovoj aplikaciji pristupa se na web stranicama Agencije za plaćanja u poljoprivredi. Putem Agronet sustava prijavljuju se i projekti u poljoprivredi s naglaskom na fondove EU. ARKOD je nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj.

Konvencionalna poljoprivreda je tržišno usmjerena s ciljem dobivanja što konkurentnijeg proizvoda s kojim će se ostvariti i veća dobit, odnosno da se uz što manji utrošak radne snage, energije i sredstava proizvede što više proizvoda. U suvremenim uvjetima razvoja, kao sustav poljoprivredne proizvodnje sve se češće javlja pojam održiva poljoprivreda koja predstavlja gospodarsku, ekološku, socijalnu i etičku održivu poljoprivredu. Ovaj sustav se pojavio kao odgovor na promjene u praksi i agrarnoj politici razvoja i to ne samo na nacionalnoj nego i na svjetskoj razini. Nastale promjene se ogledaju u sve većoj neophodnosti da se agrarni sustav održi u dužem vremenskom razdoblju uz odgovarajuću proizvodnost, odnosno težište se premješta sa kratkoročnih na dugoročne ciljeve, koji se

¹ Zakon o poljoprivredi, N.N. 30/15

² Zakon o poljoprivredi, N.N. 30/15

očituju u agrarnoj politici. Ekološka poljoprivreda temelji se na minimalnoj obradi tla bez oranja, upotreba mineralnih gnojiva i kemijskih zaštitnih sredstava, a proizvodi ekološke poljoprivrede proizvedeni su na bazi prirodnih sirovina.³

Poljoprivreda kao polje pripada području biotehničkih znanosti te ju dijelimo na slijedeće grane⁴:

- 4.01.01 agrokemija
- 4.01.02 bilinogojstvo
- 4.01.03 ekologija i zaštita okoliša
- 4.01.04 ekonomika
- 4.01.05 fitomedicina
- 4.01.06 genetika i oplemenjivanje bilja, životinja i mikroorganizama
- 4.01.07 hranidba životinja
- 4.01.08 krajobrazna arhitektura
- 4.01.09 lovstvo
- 4.01.10 mljekarstvo
- 4.01.11 poljoprivredna tehnika i tehnologija
- 4.01.12 povrćarstvo
- 4.01.13 proizvodnja i prerada animalnih proizvoda
- 4.01.14 ribarstvo
- 4.01.15 sjemenarstvo
- 4.01.16 stočarstvo
- 4.01.17 travnjaštvo
- 4.01.18 ukrasno bilje
- 4.01.19 vinogradarstvo i vinarstvo
- 4.01.20 voćarstvo

Svakako je bitno spomenuti područje koje je usko vezano za poljoprivredu i tradicionalnu poljoprivrednu proizvodnju, a to je turizma s naglaskom na agroturizam. Agroturizam označava boravak turista u ruralnom području koji konzumira tradicionalne proizvode autohtone i prepoznatljive za taj kraj. Isti također koristi i uživa u svim blagodatima toga područja te proživljava oživljene tradicionalne vrijednosti ponekad pojačane sa trenutnim vremenom u kojem se nalazimo. U ruralnim područjima, sve se više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji se baziraju na agroturizam te od toga prehranjuju svoje obitelji. Veliki broj turista i avanturista želi okusiti vremena u kojima nisu živjeli ali i ona kojih se sjećaju te je upravo to osnova za uspjeh agroturizma. Mir, tišina, miris prirode i sela upravo je ono što u današnje vrijeme užurbanog tempa života traži ovakva vrsta turista.

³ Zelenika, I. (2014): Uloga obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u razvoju održive poljoprivrede, pristup: 18.09.2018., dostupno na: <https://repositorij.pfos.hr/islandora/object/pfos:1063/preview>

⁴ Pravilnik o umjetničkim područjima, poljima i granama, N.N. 118/2009

3. PRISTUP IZRADE STRATEŠKOG PLANA

Izrada Strateškog plana razvoja poljoprivrede općine Jakšić započela je Odlukom o izradi Strateškog plana razvoja poljoprivrede općine Jakšić za razdoblje 2017.-2022. (usvojenoj od strane Općinskog vijeća Općine Jakšić, na 21. Sjednici održanoj 20.03.2017.). Kako je proces trajao predstavljeni strateški dokument je za razdoblje 2018.-2022. godine.

Osnova za izradu strateškog plana bili su strateški dokumenti više razine u Općini Jakšić, Požeško-slavonskoj županiji, na razini Republike Hrvatske ali i Europske Unije. Ista nije obvezna prema zakonu, ali se vodilo računa o velikom broju poljoprivrednog stanovništva u općini Jakšić kao i velikom poljoprivrednom potencijalu.

Strateški plan se sastoji od 13 poglavlja. Nakon riječi načelnika, u uvodu se pristupilo terminološkom određenju i stanju poljoprivrede općenito kao i definiranju znanstvenih grana u poljoprivredi. Pristup izrade strateškog plana govori o korištenoj metodologiji pripreme nakon čega je napravljena analiza trenutnog stanja u općini Jakšić s naglaskom na poljoprivredu i turizam. SWOT analizom se pokušalo jasno definirati koje su to snage, slabosti, prilike i prijetnje općine Jakšić. U poglavlju financiranje javnih potreba vidljiva su izdvajanja Općine Jakšić za poljoprivredu i turizam. Kao i svaki drugi strateški dokument, i ovaj bi trebao biti usklađen sa ostalim strateškim dokumentima, posebice onima više razine. Jedino tako se može osigurati da isti ima svoju svrhu. Slijedeće poglavlje je pripremano u konzultaciji sa ključnim dionicima u području poljoprivrede i turizma kao i donosiocima odluka gdje je analizirana vizija i misija općine Jakšić, strateški ciljevi i prioritete te mjere u području poljoprivrede i turizma. Uz navedeno, napravljena je baza prioriteta projekata koji će se pokušati realizirati u narednom periodu iz raznih izvora financiranja. Kako bi se pratilo ispunjenje strateškog plana, na kraju se mora provesti i evaluacija i izvještavanje kako bi se mogli na vrijeme ispraviti svi potencijalni izazovi s kojima ćemo se susretati.

Izrada ovog Strateškog plana je koordinirana od strane Načelnika, nositelji izrade Strateškog plana su stručnjaci angažirani ako tehnička pomoć u procesu izrade, a u proces izrade su značajno uključeni stručnjaci u području poljoprivrede i turizma. Imenovano je i Stručno Povjerenstvo za izradu Strateškog plana razvoja poljoprivrede u sastavu:

1. Mario Glavaš
2. Dario Majetić
3. Drago Čevapović
4. Josip Biondić
5. Tomislav Pečur

Temeljem mišljenja svih dionika, nije potrebna provedba strateške procjene utjecaja na okoliš za ovu Strategiju, te je ova Strategija prihvatljiva za ekološku mrežu.

4. OSNOVNA ANALIZA

4.1. Strateška lokacija i teritorijalna pokrivenost

Strateški plan razvoja poljoprivrede za razdoblje 2018.-2022. godine, odnosi se na područje općine Jakšić, koja je nastala 1993. godine (do tada je bila na području općine Slavenska Požega). Obuhvaća ukupno 44,58 km², a na tom području imamo ukupno 10 naselja. Područje Požeško-slavonske županije obuhvaća 10 jedinica lokalne samouprave, 5 općina (Brestovac, Velika, Čaglin, Kaptol, Jakšić) i 5 gradova (Lipik, Pakrac, Požega, Kutjevo, Pleternica).

Slika 1. Administrativne granice Općine Jakšić

Izvor HIDROPLAN d.o.o. za izgradnju i konzalting)⁵

Općina Jakšić je smještena u središnjem istočnom dijelu Županije te je u užem utjecajnom području Požege kao središta regije, a graniči s općinom Kaptol te gradovima: Požega, Pleternica i Kutjevo. U županijskom sustavu naselja, naselje Jakšić je svrstano u inicijalno razvojno središte (lokalno središte slabije razvijenosti).⁶

Područje općine Jakšić, temeljeći se na valorizaciji prirodnih resursa (poljoprivrednih, šumskih, vodnih površina), te izgrađenih struktura (naselja i infrastrukture), je prostor značajnih potencijalnih mogućnosti prostornog razvitka. Cjelokupni prostor općine Jakšić je nizinski (poljodjelski) i predstavlja ravnicu s dolinama, poljima i šumama u kojem se nalaze sva naselja Općine te stoga nema posebnih uvjeta ili ograničenja u korištenju za pojedina područja ili njegove dijelove.⁷

⁵ Plan gospodarenja otpadom Općine Jakšić, HIDROPLAN d.o.o. za izgradnju i konzalting)⁵

⁶ Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.

⁷ Ibid.

Slika 2. Jakšić i općine/gradovi

Izvor: Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.⁸

4.2. Zemljopisni položaj i prirodne karakteristike

4.2.1. Naselja i naseljenost

Jakšić se nalazi na mjestu gdje je u srednjem vijeku bilo naselje koje se zvalo Sveti Đurađ, kako se vidi iz dokumenata iz 1400. godine i iz opisa međaša Požege 1545. Ime najvjerojatnije potječe od plemića Jakšića koji su u srednjem vijeku (1373. - 1489.) imali u ovom kraju svoje posjede. Selo je dobilo to ime tek za turskog vladanja. Tada su u selu zajedno s katolicima i pravoslavicima živjeli i muslimani. Imali su svoju džamiju, a i današnji naziv brežuljka u središtu naselja nosi naziv: Džamija, uz cestu prema Požegi, uspomena je upravo na to razdoblje. Jakšić postaje općinom 1993. godine, nastala je iz stare općine Slavonska Požega koja je 1991. promijenila ime u Požega. Područje općine Jakšić čine ukupno 10 naselja, Jakšić kao centralno naselje i Bertelovci, Cerovac, Eminovci, Granje, Radnovac, Rajsavac, Svetinja, Tekić i Treštanovci.

Tablica 1. Površina i stanovništvo općine Jakšić 2001. i 2011. godine

	Površina km ²	Stanovništvo 2001.	Stanovništvo 2011.	Gustoća naseljenosti	Promjene 2001.- 2011%
Općina Jakšić	44.85	4.451	4.058	90,47	-8,7
Požeško-slavonska županija	1.815,23	85.831	78.034	42.99	-4,29
Hrvatska	56.594,00	4.437.460	4.290.612	75.80	-3,3

Izvor: www.dzs.hr⁹

⁸ Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.

Gustoća naseljenosti ovog područja iznosi 90,47 stanovnika na četvorni kilometar, što je više od dvostruko više od prosjeka za Požeško-slavonsku županiju (43 stanovnika na četvorni kilometar) i Hrvatsku u cjelini (76 stanovnika na četvorni kilometar).

Tablica 2. Površina, stanovništvo i gustoća naseljenosti općine i gradova Požeško-slavonske županije 2001. i 2011. godine

Jedinica lokalne samouprave	Površina u km ²	Broj stanovnika 2001.	Broj stanovnika 2011.	Gustoća naseljenosti 2001.	Gustoća naseljenosti 2011.
Gradovi					
Kutjevo	173,61	7.472	6.247	43,04	35,98
Lipik	208,54	6.674	6.170	32,00	29,59
Pakrac	358,08	8.855	8.460	24,73	23,63
Pleternica	198,13	12.883	11.323	65,02	57,15
Požega	133,91	28.201	26.248	210,60	196,01
Općine					
Brestovac	277,47	4.028	3.726	14,52	13,43
Čaglin	179,6	3.386	2.723	18,85	15,16
Jakšić	44,85	4.451	4.058	99,24	90,48
Kaptol	90	4.007	3.472	44,52	38,58
Velika	254	5.888	5.607	23,18	22,07

Izvor: www.pszupanija.hr¹⁰

4.2.2. Klimatske značajke

U Požeško-slavonskoj županiji dominira umjereno kontinentalna klima na koju veoma jak modifikacijski utjecaj imaju reljef i nadmorska visina, što se ističe u klimatskim različitostima gorskog okvira i zavale. Gore se ističu kao hladniji (-2 °C do -4 °C u siječnju, 20 °C u srpnju). U vegetativnom periodu IV.-IX. mjeseca u prosjeku padne otprilike 450 mm kiše, a najviše oborina padne u VI., VII. i VIII. mjesecu. Oko 10% oborina padne u obliku snijega. Prosječna godišnja temperatura iznosi 10,5 °C, a vlažnost zraka iznosi 82,10%.¹¹

Klimatske osobine prostora općine Jakšić, dio su klimatskih osobina šireg prostora Istočne Hrvatske, koje karakterizira homogenost klimatskih osobina čemu su doprinijele reljefne osobine. Cjelokupan prostor Istočne Hrvatske ima obilježja umjereno-kontinentalne klime, koju karakteriziraju česte i intenzivne promjene vremena. Obzirom na reljefnu raščlanjenost prostora Županije, na klimatske prilike kako užeg, tako i šireg prostora, utjecali su reljefni oblici i nadmorske visine, te su uočljive mikroklimatske razlike između gorskog okvira i zavale. Gore su hladnije i vlažnije u odnosu na zavalu, što je pogodovalo i razvoju mreža tekućica.

Na području općine Jakšić vlada umjereno-kontinentalna klima, koja pripada tipu srednjoeuropske humidne umjereno-kontinentalne klime, čije su glavne karakteristike

⁹ www.dzs.hr

¹⁰ <http://www.pszupanija.hr/o-zupaniji/gradovi-i-opcine.html>

¹¹ http://www.pszupanija.hr/images/stories/razvojnaStrategija/Zupanijska_razvojna_strategija.pdf

temperatura i vlaga zraka, zatim oborine i vjetrovi, te ostali manje važni klimatski pokazatelji. Temperatura zraka tijekom godine najbolje održava kontinentalnost klime. Prosječna godišnja temperatura zraka iznosi +11 °C. Najhladniji mjesec je siječanj s prosječnom temperaturom +0,5 °C, a najtopliji srpanj s prosječnom temperaturom zraka + 20,9 °C. Prosječna godišnja temperaturna amplituda iznosi 21,4 C dok je apsolutna temperaturna amplituda 55,8 °C. Srednje temperature po godišnjim dobima su: proljeće +11,3 °C, ljeto +20 °C, jesen +11,4 °C i zima +1,4 °C. Oborine također vrlo dobro karakteriziraju kontinentalnost klime. Raspored količine oborina tijekom godine vrlo je dobro raspoređen, a naročito u vegetacijskom periodu od IV – X mjeseca. U prva četiri vegetacijska mjeseca: travanj, svibanj, lipanj i srpanj, padne 334 mm oborina, što je nešto manje od polovine ukupne godišnje količine oborina. Nešto je manje oborina u jesen, 194 mm, nego u proljeće, 207 mm. Oborine donose uglavnom zapadni vjetrovi. Prosječna godišnja relativna vlaga zraka iznosi 81 %. Strujanje zraka na području Županije, odnosno Požeške kotline, u svim godišnjim dobima je sa zapada, što je i odlika prevladavajućeg zapadnog strujanja u umjerenim širinama, ali je uvjetovano pružanjem kotline u smjeru zapad-istok. U godišnjoj ruži vjetra na području općine Jakšić najučestaliji su vjetrovi sa zapada, koji su zimi dosta jaki. Istočni i južni vjetrovi imaju mali utjecaj na klimu ovog područja.

Srednja godišnja naoblaka na području Požeške kotline iznosi 5,6 desetina, što ovo područje svrstava u oblačniji dio Hrvatske. Povezana s naoblakom je i insolacija. Prosječno godišnje ima 172 sunčana dana. Snježni pokrivač na ovom području se zadržava u prosjeku dana tijekom godine, a doseže visinu do 40 cm. Navedeni klimatski podaci uzeti su iz podataka "Lovno gospodarske osnove" lovišta na području općine Jakšić (podaci hidrometeorološke mjerne stanice Požega za razdoblje od 1975-1985. god. ¹²

4.2.3. Stanovništvo

Struktura stanovništva se mijenjala tijekom 19. i 20. stoljeća, naročito u razdoblju 1850. - 1950. god. Tada u Jakšić dolazi oko 110 obitelji, u Treštanovce 45, a u stala razmjerno mala sela oko 30 obitelji. Od 1890. - 1910. god. selili su ovaj kraj u većem broju Slovaci, Česi, Nijemci, a poslije I. svj. rata Hrvati i Srbi iz Like i Gorskog kotara. Nakon II. svjetskog rata migracijski val smanjuje znatno broj Nijemaca u jakšićkom kraju, a povećava se broj (novodoseljenih) srpskih obitelji. Domovinski rat znatno mijenja sliku stanovništva: iseljavaju Srbi, a nastanjuju se obitelji iz BiH, te ostalih hrvatskih krajeva zahvaćenih ratnim razaranja.

Poznate osobe koje su rođene na području općine Jakšić su Grgur Čevapović (Bertelovci kod Požege, 23. travnja 1786. - Budim, 21. travnja 1830.), jezični reformator i pisac, te Božo Udovičić (Rašeljke, 26. rujna 1933.) je inženjer, doktor tehničkih znanosti, sveučilišni profesor i znanstvenik.

¹² [Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.](#)

Tablica 3. Kontingentni stanovništva općine Jakšić za 2011. godinu

Spol	Ukupno	Godine				Žene u fertilnoj dobi	Radno sposobno stanovništvo (15-64 godine)	Godine			Prosječna starost
		0-6	0- 14	0- 17	0-19			+60	+65	+75	
Svi	4.058	339	758	916	1.034		2.704	800	596	278	38,6
M	1.975	170	376	448	504		1.379	319	220	87	37,0
Ž	2.083	169	382	468	530	945	1.325	481	376	191	40,0

www.dzs.hr¹³

Iz podataka navedenih u tablici 3., može se vidjeti kako je općina Jakšić prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine, imala ukupno 4 058 stanovnika. Od ukupnog broja stanovnika, 52% čine žene, a ostatak su muškarci. Udio radno sposobnog stanovništva u ukupnom broju iznosi 67% (muškarci 69,8, žene 63,61), a prosječna starost stanovnika općine je 38,6 godina (muškarci 37 godina, žene 40 godine).

Tablica 4. Prirodno kretanje stanovništva općine Jakšić u 2017. godini

Jakšić	2012.
Živorodeni	39
Mrtvorodeni	0
Umrli	40
Umrli dojenčad – Ukupno	1
-0-6 dana	1
Prirodni prirast	-1
Brakovi –Sklopljeni	23
Razvedeni	2
Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)	97,5

www.dzs.hr¹⁴

Tablica 4 prikazuje prirodno kretanje stanovništva općine Jakšić u 2017. godini. Može se vidjeti kako je navedene godine bilo ukupno 39 živorođenih, dok je umrlih bilo 40, što rezultira negativnim prirodnim prirastom, prema kojemu je 2017. godine rođenih bilo za 1 manje nego umrlih. Iste godine bilo je 23 sklopljenih brakova te 2 razvoda. Vitalni indeks je iznosio 97,5, što znači da je na 100 umrlih bilo 97,5 živorođenih. Bitno je napomenuti kako je prirodno kretanje stanovništva ključno za razvoj održive poljoprivrede na području općine Jakšić. Kako analize i popis stanovništva pokazuju sve više mladih, obrazovanih ljudi odlazi iz općine Jakšić u veća središta u potrazi za poslom i boljim životom. To je problem koji imaju gotovo sve slavonske županije, gradovi i općine te je ključno poduzeti nužne mjere kako bi se taj trend prekinuo i kako bi svo ono stečeno znanje preusmjerili u razvoj poljoprivrede i

¹³ www.dzs.hr

¹⁴ Ibid.

povećanje poljoprivrednih kapaciteta i konkurentnosti na tržištu. Samo poljoprivredno tržište je veliko, posebice uzevši u obzir otvorene granice i članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji tako da je potencijal uistinu velik.

Tablica 5. Naselja na području općine Požega 2001. i 2011. godine

	2001.	2011.	Promjena 2001.- 2011.%
Jakšić	2.003	1.877	-6,29%
Bertelovci	159	151	-5,03%
Cerovac	257	228	-11,28%
Eminovci	714	640	-10,36%
Granje	108	91	-15,74%
Radnovac	220	203	-7,73%
Rajsavac	378	313	-17,20%
Svetinja	68	67	-1,47%
Tekić	253	231	-8,70%
Treštanovci	277	257	-7,22%
SVEUKUPNO:	4.437	4.058	-7,31%

www.dzs.hr¹⁵

Od 10 naselja, koliko ih ima na području općine Jakšić, gotovo polovica živi u naselju Jakšić. Čak 7 naselja ima manje od 300 stanovnika, a jedno od njih manje od 100 stanovnika. Iako je broj stanovnika u tim naseljima mali, u svakome od njih imamo djece do 14 godina. Ukupno gledajući, u tih 7 naselja ima 4,45% djece do 14 godina u ukupnom stanovništvu (u naselju Jakšić 18,67%). Sva naselja u popisu 2011. bilježi pad broja stanovnika u odnosu na 2001. godinu, izdvajaju se Rajsavac sa 17,2%, te Granje sa gotovo 16%.

Indeks starenja (udio osoba starijih od 60 godina u odnosu na osobe mlađe od 20 godina) iznosi 77,4 i niži je od prosjeka Požeško-slavonske županije (99,2), dok je koeficijent starosti (udio osoba starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu) nešto manji i iznosi 19,71 - Požeško-slavonska županija 23,6. Prosječna starost na području općine Jakšić iznosi 41 godinu što zapravo u potpunosti odgovara stanju na razini Županije (40,9), ali je još uvijek nešto manja od prosjeka na državnoj razini koji iznosi 41,7 godina. Obje vrijednosti (indeks starenja i koeficijent starosti) visoko su iznad kritičnih granica održivosti (za indeks starenja to je 40%, za koeficijent starosti 12%) što evidentno upućuje na nastavak dugotrajnog procesa starenja na svim razinama.

¹⁵ www.dzs.hr

Tablica 6. Indeks starenja i prosječna starost u Požeško-slavonskoj županiji 2011.g.

JLS	Ukupno stanovnika 2011.	Stanovnici dobnih skupina			Indeks starenja	Prosječna starost
		0-19	20-59	60+		
Kutjevo	6.247	1.566	3.382	1.299	83	39,6
Lipik	6.170	1.329	3.108	1.733	130,4	43,2
Pakrac	8.460	1.798	4.309	2.353	130,9	43,1
Pleternica	11.323	2.980	5.748	2.595	87,1	39,8
Požega	26.248	5.996	14.226	6.026	100,5	41
Brestovac	3.726	852	1.901	973	114,2	41,7
Čaglin	2.723	524	1.375	824	157,3	45,5
Jakšić	4.058	1.034	2.224	800	77,4	38,6
Kaptol	3.472	995	1.871	606	60,9	37,1
Velika	5.607	1.498	2.895	1.214	81	39,2
PSŽ	78.034	18.572	41.039	18.423	99,2	40,9

Izvor: DZS 2011. god.¹⁶, obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Na području općine Jakšić registrirano je 3.798 stanovnika hrvatske nacionalnosti, što čini 93,59% ukupnog broja stanovnika općine Jakšić prema popisu iz 2011. godine. Na području općine živi 39 pripadnika nacionalnih manjina ili 0,96% stanovnika. Kad govorimo o strukturi nacionalnih manjima, broj pripadnika srpske nacionalnosti iznosi 164 stanovnika (4,04%), time oni predstavljaju najveću nacionalnu i etničku manjinu, a njihova prisutnost na području općine je slična onoj na razini Republike Hrvatske (4,36%), te nešto manja od one na županijskoj razini (6%). Od ostalih manjina slijede Slovaci (18 pripadnika, 0,44%), Česi (11, 0,27%) te ostale manjine sa manjim udjelom.

Tablica 7. Stanovništvo općine Jakšić prema narodnosti iz popisa 2011. godine

		Hrvati	Bošnjaci	Crnogorci	Česi	Mađari	Makedonci	Nijemci	Slovaci	Slovenci	Srbi	Ostali	Nepoznato
Jakšić	4.058	3.798	1	1	11	3	2	1	18	1	164	1	57
%	100	93,59	0,02	0,02	0,27	0,07	0,05	0,02	0,44	0,02	4,04	0,02	0,96

Izvor: DZS 2011. god.¹⁷

¹⁶ www.dzs.hr

¹⁷ www.dzs.hr

4.3. Poljoprivreda i gospodarstvo

4.3.1. Osnovni pokazatelji

Trendovi u Požeško - slavonskoj županiji ako gledamo zadnji prijelaz iz 2017. u 2018. godinu, su takvi da raste broj poduzeća, ali i broj obrta je u porastu, za razliku od trendova u RH gdje broj obrta konstantno opada, a raste broj poduzeća. Rastu broja poduzeća doprinosi i mogućnost registracije jednostavnog trgovačkog društva, koje kao bitnu razliku u odnosu na tipičnu trgovačko društvo, zahtjeva znatno manji temeljni kapital.

Tablica 8. Broj poduzeća i obrta u Požeško slavonskoj županiji i RH od 2003. do 2014. godine

Godina	Trgovačko društvo (TD)/obrt	Požeško-slavonska županija	Ukupno RH		Godina	Trgovačko društvo (TD)/obrt	Požeško-slavonska županija	Ukupno RH
2003.	TD	587	66.754		2009.	TD	692	105.513
	OBRT	1.121	101.671			OBRT	1.091	92.625
2004.	TD	608	72.489		2010.	TD	732	113.586
	OBRT	1.181	105.567			OBRT	1.050	88.340
2005.	TD	542	73.414		2011.	TD	641	108.931
	OBRT	1.193	105.107			OBRT	1.040	86.424
2006.	TD	630	85.245		2012.	TD	691	116.550
	OBRT	1.182	103.986			OBRT	986	83.714
2007.	TD	661	93.333		2013.	TD	755	125.794
	OBRT	1.199	103.450			OBRT	968	82.072
2008.	TD	707	103.382		2014.	TD	886	142.121
	OBRT	1.159	100.777			OBRT	1.102	80.911

Izvor: DZS, Priopćenje br.11.1.2/2. od 16. veljače 2015. Godine (2015.)¹⁸

Prema rezultatima poslovanja poduzetnika RH u 2013. godini, Požeško – slavonska županija je u 2013. godini imala najmanje poduzetnika od svih županija, 674 poduzetnika, sa 7.431 zaposlena koji su ostvarili 3,3 milijardi kuna ukupnih prihoda, 149,5 milijuna kuna dobiti razdoblja te 105,2 milijuna kuna gubitka razdoblja što je u konačnici rezultiralo sa 44,3 milijuna kuna neto gubitka. Dakle poduzetnici su ostvarili značajan negativan rezultat poslovanja.¹⁹ Svakako je to pokazatelj koji govori da je puno toga lošega u gospodarstvu županije, ali je istodobno i izazov za vremena koja se nalaze pred nama. Gledajući prema veličini poduzeća na području Požeško slavonske županije, najveći broj poduzeća spada u mala (100% općina Jakšić, 96,8% Požeško slavonska županija). Velikih poduzeća je svega 0,5%, a srednjih 2,6% i gotovo sva se nalaze u Požegi.

¹⁸ DZS, Priopćenje br.11.1.2/2. od 16. veljače 2015. Godine (2015.)

¹⁹ Fina

Tablica 9. Registar trgovačkih društava u 2018. godini

K.G.V.-ŠUTALO d. o. o.	Vukovarska 14 , 34308 Jakšić
Marko i Ante d. o. o.	Vukovarska 114 , 34308 Eminovci
MLIN ZRNO d.o.o.	Cerovac 7 , 34308 Cerovac
SOLANUM d.o.o.	Osječka 72 , 34308 Jakšić
AUTO-ROBI j.d.o.o.	Vukovarska 23 , 34308 Jakšić
ZAVRŠNI RADOVI KREŠIĆ j.d.o.o.	Stjepana Radića 62 , 34308 Jakšić
4 M TRANSPORTI d.o.o.	Ribnjak 12 , 34308 Eminovci
AUTO-DIJELOVI BAMBINO d.o.o.	Bana Josipa Jelačića 50 , 34308 Jakšić
KAP VESELJA d.o.o.	Kralja Tomislava 41 , 34308 Eminovci
LEO d. o. o.	Osječka 20 , 34308 Jakšić
ELEKTRO-TOMI d. o. o.	Osječka 4 , 34308 Jakšić
HAJZLER d.o.o.	Osječka 5 , 34308 Jakšić
VILFOS d. o. o.	Alojzija Stepinca 61 , 34308 Jakšić
PILANA KLJAJIĆ j.d.o.o.	Svetinja 14 , 34308 Svetinja
LOKNICA j.d.o.o.	Cerovac 30 , 34308 Cerovac
ARATRUM d.o.o.	Osječka 27 a, 34308 Jakšić
RUDINA d. o. o.	Osječka 20 , 34308 Jakšić
ROYAL DOMINIS d.o.o.	Stjepana Radića 56 , 34308 Jakšić
ADRIJANA j.d.o.o.	Osječka 20 , 34308 Jakšić
MONTANA d.o.o.	Osječka 5 , 34308 Jakšić
LAN d.o.o.	Stjepana Radića 56 , 34308 Jakšić
AUTOCENTAR BIONDIĆ d.o.o.	Svetinja 1 , 34308 Svetinja
AMPLUS d.o.o.	Rajsavac 18 , 34308 Rajsavac
GLAVAŠ j.d.o.o.	Radnovac 41 , 34308 Radnovac
Eleniks j.d.o.o.	Vukovarska 14 , 34308 Jakšić
FLISAR j.d.o.o.	Kralja Zvonimira 46 , 34308 Jakšić
KRIVI ROG j.d.o.o.	Tekić 67 , 34308 Tekić
Budžet-konzalt j.d.o.o.	Radnovac 13 , 34308 Radnovac
GEO ATAR j.d.o.o.	Treštanovci 11 , 34308 Treštanovci
GYM ANTONIO j.d.o.o.	Svetinja 1 , 34308 Svetinja
HEIN INSTAL j.d.o.o.	Vukovarska 101 E, 34308 Eminovci
SIRKO j.d.o.o.	Stjepana Radića 54 , 34308 Jakšić
BLAŽEVIĆ PAWN j.d.o.o.	Vukovarska 72 , 34308 Eminovci
PP MOTO j.d.o.o.	Osječka 29 , 34308 Jakšić
L PROJEKT d.o.o.	Rajsavac 18 , 34308 Rajsavac
AGRO-JOSIP j.d.o.o.	Cerovac 82 , 34308 Cerovac

Izvor: BIZNET²⁰

Vidljivo je kako na području općine Jakšić aktivno djeluje 36 aktivna trgovačka društva od kojih se kao novoosnovani ističu jednostavna društva s ograničenom odgovornošću. Kako su troškovi osnivanja istih znatno niži od osnivanja trgovačkih društava novi poduzetnici se odlučuju na takav način osnivanja. To je svakako dobro i poticajno za razvoj poduzetničke okoline na području općine Jakšić.

²⁰ Biznet

Tablica 10. Obrti na području općine Jakšić 2018.

ACTA, obrt za poslovno savjetovanje, vl. Daniel Stipić, Jakšić, Bana Jelačića 7
AUTO LIMAR "JUKA" vl. Ivan Jukić, Jakšić, Alojzija Stepinca 51
AUTOLIMARIJA ČULJAK, obrt za usluge, vl. Nikica Čuljak, Radnovac, Radnovac 40
AUTOLIMARIJA TREGER, obrt za usluge, vl. Ivan Treger, Cerovac 24
"AUTOLIMARSKA RADIONICA", vl. Goran Danilović, Bertelovci 2
Automehaničarska radnja "Željko Banaj", Jakšić, Osječka 73
AUTOMEHANIKA JAKOUBEK, obrt za usluge, vl. Josip Jakoubek, Jakšić, Alojzija Stepinca 13 A
AUTOPRAONICA MARINA, vl. Antonio Belan, JAKŠIĆ, KOLODVORSKA 9
"AUTOPRIJEVOZ" FILIPOVIĆ, vl. Mariofil Filipović, Eminovci, Vukovarska 4
AUTOPRIJEVOZNIK DEJAN ZAVRTNIK, vl. Dejan Zavrtnik, Treštanovci 2 H
AUTOPRIJEVOZNIK IVAN MILOŠ, vl. Ivan Miloš, Eminovci, Bana Josipa Jelačića 10
AUTOPRIJEVOZNIK TOMISLAV MAUERMAN, vl. Tomislav Mauerman, Treštanovci 2d
AUTOSERVIS "G - 5", vl. Mato Grgić, Eminovci, Vukovarska 3
"AUTO-SERVIS KRIVIĆ", vl. Mladen Krivić, Jakšić, S. Radića 43
CAFFE BAR " IVANA ", vl. Nikola Obradović, JAKŠIĆ, KOLODVORSKA 19
CERADA, obrt za usluge, vl. Anita Šilhan, Eminovci, Vukovarska 73
CEROPLAN PROIZVODNJA I TRGOVINA, vl. Natalija Peić, Cerovac 7
Cvjećarnica "MIMOZA", vl. Danijela Rezo, Jakšić, Osječka 17
DOM-DOM AGRO, obrt za posredovanje u trgovini, vl. Antonio Kopic, Jakšić, Kolodvorska 108
HLADNJAČE OBST, vl. Danijel Obst, Jakšić, Kolodvorska 105
INTERIJERI BOŠNJAK, obrt za usluge, vl. Dragan Bošnjak, Jakšić, Kolodvorska 28
JULIJA, obrt za usluge, vl. Julija Panijan, Radnovac, Radnovac 66
KIROTERAPIK, obrt za kiropraktiku, masažu i usluge, vl. Nikola Petranović, Jakšić, Osječka 57 A
"KLESARSTVO - DERMA", vl. Vladimir Derma, Eminovci, Vukovarska 67
Knjigovodstveno-financijski servis SALDO, vl. Svjetlana Petranović, Jakšić, Osječka 1
Kovanje i obrada metala BAJA, vl. Josip Čavajda, Jakšić, Osječka 69
KOVINOTOKARIJA DRAŽEN VIDA, vl. Dražen Vida, Jakšić, Kolodvorska 103
OBRT " GRBEŠ ", vl. Ivo Grbeš, JAKŠIĆ, OSJEČKA 75
Obrtnička radnja "LIMARIJA - PAŽIN", vl. Dalibor Pažin, Jakšić, S. Radića 47
POLJOPRIVREDNI OBRT "DARIO", vl. Milan Majetić, Cerovac 6B
POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO HAJZLER, vl. Vladimir Hajzler, Jakšić, Osječka 5
POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO "PRSKAVAC", vl. Antun Prskavac, Treštanovci 16
POYER, obrt za usluge, vl. Zlatko Pojer, Cerovac, Cerovac 86
SALIX, obrt za postavljanje keramičkih pločica, vl. Robert Vrba, Jakšić, Osječka 20
Servis "FUNDUK", vl. Pero Funduk, Jakšić, Osječka 37
Strojobraverska radionica, vl. Krunoslav Kolar, Radnovac 21, Jakšić
Trix Design, obrt za usluge grafičkog dizajna, vl. Darko Brnčić, Jakšić, Kolodvorska 76 C
Vulkanizerska radnja LENER, obrt za usluge, vl. Đuro Lener, Jakšić, Osječka 43
Završni radovi "FINIŠ", vl. Ante Anušić, CEROVAC 47

Izvor: MINPO²¹

Kako je vidljivo, na području općine Jakšić u 2018. godini djeluje 39 obrta. Ovaj podatak odnosi se na aktivne obrte.

²¹ <http://or.minpo.hr/> Obrti s područja općine Jakšić, aktivni 2016. Baza podataka Obrtnog registra

4.3.2. Vanjsko trgovinska razmjena

Ukupan izvoz Republike Hrvatske u razdoblju od siječnja do prosinca 2012., prema podacima Državnog zavoda za statistiku, iznosio je 72,2 milijarde kuna. Istodobno je uvoz iznosio 121,5 milijardi kuna. Vanjskotrgovinski deficit iznosio je 49,3 milijarde kuna. U razdoblju od siječnja do prosinca 2012. Najveći izvoz ostvarila je županija Grad Zagreb u iznosu od 26,5 milijardi kuna, što čini 36,7% ukupnog izvoza Republike Hrvatske. Istodobno, Grad Zagreb je županija s najvećim uvozom koji iznosi 72,4 milijarde kuna i čini 59,6% ukupnog uvoza Republike Hrvatske. Grad Zagreb u razdoblju od siječnja do prosinca 2012. bilježi najveći vanjskotrgovinski deficit u iznosu od 45,9 milijardi kuna.

Što se tiče općine Jakšić, može se vidjeti da je u 2011. godini ostvarivala izvoz od 297.000 kn (koji čini 0,0437% izvoza Požeško-slavonske županije) koji se u 2012. godini smanjio te je iznosio 125.000 kn (0,0167% izvoza Požeško-slavonske županije). Uvoz Požege je značajno viši od izvoza, u 2011. godini je iznosio 1.322.000 (0,2756% uvoza Požeško-slavonske županije) te se u 2012. godini povećao na iznos od 1.477.000 kn (0,2885% uvoza Požeško-slavonske županije). Slijedom navedenih podataka, može se zaključiti kako je vanjskotrgovinska bilanca općine Jakšić u minusu, s tim da je sudjelovanje u uvozu, a osobito u izvozu vrlo simboličan.

Tablica 11. Robna razmjena Republike Hrvatske te Požeško-slavonske županije po gradovima u 000 kn

	Izvoz		Uvoz	
	2011.	2012.	2011.	2012.
Republika Hrvatska	71.234.060	72.233.613	121.036.155	121.504.191
Požeško – slavonska županija	680.124	747.516	479.762	511.894
Gradovi				
Kutjevo	37.069	57.605	33.011	24.097
Lipik	78.404	82.418	28.822	30.396
Pakrac	125.760	141.095	104.983	108.380
Pleternica	2.443	2.040	8.932	7.813
Požega	434.709	463.238	297.072	334.300
Općine				
Brestovac	391	64	4.372	4.335
Čaglin	-	111	-	7
Jakšić	297	125	1.322	1.477
Kaptol	998	743	284	90
Velika	51	78	963	999

Izvor: www.dsz.hr²²

²² www.dsz.hr

Vidljivo je da općina Jakšić ima veliki izvozni potencijal, posebice u poduzetništvu s naglaskom na poljoprivredu. Smjernice ovog strateškog dokumenta su ključ promjene negativnih trendova i početak održivog razvoja poljoprivrede i gospodarstva u cjelini.

4.3.3. Poduzetničke zone

Prema Prostornom planu uređenja općine Jakšić iz 2008. godine za potrebe odvijanja gospodarskih djelatnosti, na području općine Jakšić predviđeno je formiranje pet izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona:

Tablica 12. Izdvojena građevinska područja gospodarskih zona

1.	novoformirana gospodarska zona "Jakšić" u površini od 16,90 ha, locirana istočno od građevinskog područja naselja Jakšić te sjeverno od lokalne željezničke pruge II reda – II 208 Pleternica (II 207) – Velika
2.	novoformirana gospodarska zona "Cerovac I", locirana istočno od centralnog dijela naselja Cerovac, u površini od 3,57 ha
3.	novoformirana gospodarska zona "Cerovac II" u površini od 6,76 ha, smještena zapadno od građevinskog područja naselja Cerovac, odnosno sjeverozapadno od naselja Granje
4.	novoformirana gospodarska zona „Kamenjača“, u površini od 6,66 ha locirana južno od naselja Bertelovci na raskrižju cestovnih pravaca D 51 (Gradište (D53) – Požega – Rešetari – D4) i L 41035 (Tekić – Bertelovci – D 51)
5.	gospodarska zona "Mađarija" smještena je zapadno od naselja Treštanovci sjeverno/južno uz cestu L 41050 Treštanovci–(L 41033) – Šeovci – Alaginci – Ž 4115 i zauzima površinu od 9,55 ha od čega je izgrađeno 3,24 ha površine

Izvor: Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.²³

Tablica 13. Planirana građevinska područja gospodarske zone

Planirana građevinska područja gospodarske zone				
R.B.	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	„Jakšić“	16,90	0	0
2.	„Cerovac I“	3,57	0	0
3.	„Cerovac I“	6,76	0	0
4.	„Kamenjača“	6,66	0	0
5.	„Mađarija“	9,55	3,24	33,93
Ukupno:		43,44	3,24	7,46

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije²⁴

Za sada je u funkciju stavljena Gospodarska zona „Jakšić“. Zona se nalazi uz naselje Jakšić koji je udaljen od središta Županije / Požege 9 km, od Zagreba 180 km, od Osijeka 90 km, Nova Gradiška 40 km – izlaz na autocestu. Zemljište u zoni je u vlasništvu općine Jakšić 83%, a u vlasništvu Republike Hrvatske 17%. Zemljište je na raspolaganju za prodaju.

²³ Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.

²⁴ Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Stanje infrastrukture: postoji vodovod, elektroenergetska mreža, plin, kanalizacija, telefon, a za prometnice je dobivena lokacijska dozvola

Moguće djelatnosti u zoni su:

- gospodarske namjene – proizvodne, zanatske, poslovne, trgovačke, uredski prostori, istraživački centri, tehnološki parkovi i sl, turizam
- industrijske i zanatske, uslužno-trgovinske djelatnosti, komunalni servisi, skladišta, ugostiteljsko-turističke građevine, poljoprivredne građevine²⁵

4.3.4. Poljoprivreda

Cjelokupni prostor općine Jakšić je nizinski (poljodjelski) i predstavlja ravnicu s dolinama, poljima i šumama u kojem se nalaze sva naselja Općine te stoga nema posebnih uvjeta ili ograničenja u korištenju za pojedina područja ili njegove dijelove. U strukturi površina na području općine Jakšić vidljivo dominira poljoprivredno zemljište sa 82,49 % površine Općine. Šumsko zemljište zauzima svega 9,34 %, no zajedno s poljoprivrednim čini dio resursne osnove područja Županije. Bogati prirodni resursi na području Općine – u prvom redu kvalitetne poljoprivredne obradive površine, omogućili su razvoj poljoprivrede, ratarske i stočarske proizvodnje, a okosnicu daljnjeg gospodarskog razvoja će činiti, i dalje, poljoprivreda te malo i srednje poduzetništvo na korištenju resursa u obliku proizvodnje te usluga, kao i razvoj turizma (lovnog, ribolovnog, seoskog, eko i dr.). Obzirom, da poljoprivredne površine, kao vrijedan prirodni resurs, zauzima najveći dio ukupne površine općine Jakšić (82,49 %), veoma je važna potreba racionalnog i ekonomičnog korištenja ovakvog prirodnog resursa.²⁶

Tablica 14. Površine općine Jakšić

OPĆINA JAKŠIĆ	OZNAKA	UKUPNO ha	% OD POVRŠINE OPĆINE
POLJOPRIVREDNE POVRŠINE	P	3220,66	74,13
-osobito vrijedno obradivo tlo	P1	3220,66	74,13
-vrijedno obradivo tlo	P2	-	
-ostalo obradivo tlo	P3	-	
ŠUMSKE POVRŠINE	Š	339,16	7,80
-gospodarske	Š1	261,52	6,02
-zaštitne	Š2		
-posebne namjene	Š3	77,64	1,78
OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE	PŠ	202,24	4,65

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požega²⁷

²⁵ Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.

²⁶ Zavod za prostorno uređenje, 2008.

²⁷ Zavod za prostorno uređenje, 2008.

Osobito vrijedno obradivo tlo prostorno se rasprostire na najvećem dijelu Općine, i to oko svih deset građevinskih područja naselja: Jakšić, Eminovci, Bertelovci, Cerovac, Granje, Radnovac, Rajsavac, Svetinja, Tekić i Treštanovci, oko izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona, i to: „Jakšić“, „Cerovac I“, „Cerovac II“, „Kamenjače“ i „Mađarija“ te dijelom oko izdvojenog građevinskog područja turističko – rekreacijske zone „Eminovački lug“. U cilju zaštite poljoprivrednog zemljišta, najoptimalnija mjera zaštite je racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta u skladu s utvrđenom pogodnosti zemljišta za pojedinu namjenu, kao i racionalizacija korištenja kemijskih sredstava u procesu proizvodnje hrane i drugih poljoprivrednih kultura, a koje imaju za cilj povećanje prinosa. U skladu s tim potrebno je djelovati na razvijanju ekološke poljoprivrede, odnosno proizvodnje zdrave hrane, a za čiju proizvodnju je osnovni preduvjet vrijedno i očuvano poljoprivredno tlo, a što općine Jakšić posjeduje, kao i potencijal u okviru seoskih gospodarstava u ruralnim naseljima.²⁸

Stanovništvo se dominantno bavi poljoprivrednim proizvodnjama u²⁹:

- ratarstvu: kukuruz, pšenica, ječam, triticale, uljana repica, suncokret, šećerna repa, krumpir, duhan
- stočarstvu: svinjogojstvo i govedarstvo
- voćarstvu: višnje, jabuke, kruške, šljive, kupine, lješnjaci, aronija
- povrtlarstvu: kupus, paprika, cvjetača, crveni luk

Tablica 15. Broj parcela po gradovima/općinama na području Požeško-slavonske županije prema vrsti korištenja poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu

Općina/grad	Oranica	Staklenici na oranici	Livada	Pašnjak	Vinograd	Iskrčeni vinograd	Voćnjak	Rasadnik	Mješoviti višegodišnji nasadi	Ostale vrste korištenja zemljišta	Ukupno
Brestovac	3925	5	970	171	32	0	471	12	4	25	5615
Jakšić	2176	6	200	5	3	0	152	0	2	3	2547
Kaptol	2487	2	434	17	260	10	256	0	1	21	3488
Kutjevo	3312	13	385	28	778	73	234	0	2	31	4856
Lipik	2208	4	763	171	6	0	377	0	4	9	3542
Pakrac	1929	1	604	156	16	0	324	1	5	10	3046
Pleternica	5349	14	779	104	122	0	603	0	5	27	7003
Požega	3231	11	700	89	121	2	434	1	5	16	4610
Velika	2649	2	461	66	239	15	300	1	7	9	3749
Čaglin	2242	1	565	121	20	0	322	0	1	6	3278
Ukupno	29508	59	5861	928	1597	100	3473	15	36	157	41734

APPRR, 2016.³⁰

²⁸ Ibid.

²⁹ www.jakšić.hr

³⁰ Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRR,) 2016. god

Prema podacima iz tablica, na području općine Jakšić a sukladno ARKOD sustavu u funkciji je ukupno 2547 parcela, ukupne površine 2876,52ha, što znači da je prosječna veličina parcele 1,12 ha. To upućuje na značajnu usitnjenost parcela. Također valja naglasiti da je 85% površina pod oranicama.

Tablica 16. Površina (ha) prema vrsti korištenja poljoprivrednog zemljišta evidentirana u ARKOD sustavu

Općina/grad	Oranica	Staklenici na oranici	Livada	Pašnjak	Vinograd	Iskrčeni vinograd	Voćnjak	Rasadnik	Mješoviti višegodišnji nasadi	Ostale vrste korištenja zemljišta	Ukupno (ha)
Brestovac	2314,97	0,21	287,45	174,2	23,5		430,13	6,24	0,86	13,46	3251,02
Čaglin	3286,21	0,07	254,66	91,93	14,37		102,28		0,2	3,99	3753,71
Jakšić	2692,65	0,62	76,37	8,79	0,12		96,79		0,29	0,89	2876,52
Kaptol	2679,61	0,2	129,3	5,49	267,77	20,76	91,63		0,15	3,78	3198,69
Kutjevo	6739,4	0,67	131,53	45,96	647,86	103,68	115,75		0,57	12,31	7797,73
Lipik	4333,31	2,78	463,9	161,42	0,79		168,36		2,13	5,15	5137,84
Pakrac	2630,61	0,12	315,21	426,91	19,25		143,95	0,22	4,56	4,3	3545,13
Pleternica	5373,16	0,91	301,71	57,44	55,52		235,78		0,52	11,13	6036,17
Požega	3084,14	1,33	312,21	57,88	36,39	0,49	203,42	0,14	1,82	3,42	3701,24
Velika	3142,84	0,25	177,37	129,1	356,66	31,97	192,68	1,74	3,18	10,88	4046,67
Ukupno(ha)	36276,9	7,16	2449,7	1159,1	1422,23	156,9	1780,77	8,34	14,28	69,31	43344,72
%	83,69%	0,02%	5,65%	2,67%	3,28%	0,36%	4,11%	0,02%	0,03%	0,16%	100,00%

Izvor: APPRR, 2016.³¹

Kada govorimo o obliku organizacija koje se bave poljoprivredom, tu dominiraju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, čak 344 njih, samo 80 ili 23% u vlasništvu žena.

Tablica 17. Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu, te spolu nositelja na dan 14.12.2015.

	OPG			OBRT			OSTALI			TRGOVACKO DRUSTVO			ZADRUGA		
	Ž	M	Uk.	Ž	M	Uk.	Ž	M	Uk.	Ž	M	Uk.	Ž	M	Uk.
PSŽ	1.410	3.843	5.253	20	69	89	1	3	4	7	41	48	1	11	12
Jakšić	80	264	344		3	3					3	3		2	2

Izvor: : APPRRR, 2015.³²

S obzirom na obrazovnu strukturu nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva, dominiraju nositelji koji imaju završenu srednju školu (139 njih), a znatan broj ih ima samo osnovnu školu (71).

³¹ <http://www.apprrr.hr/statistika-2015-1743.aspx>

³² Ibid.

Tablica 18. Obrazovna struktura nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (14.12.2015.)

	Nema podatka	Nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola	Visa škola	Fakultet
Požeško-slavonska	1.454	512	1.389	1.621	150	127
Jakšić	106	11	71	139	6	11

Izvor: : APPRRR, 2015.³³

S obzirom na dobnu strukturu nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, dominiraju nositelji koji imaju više od 65 godina (21,5%), i manje od 40 godina (19%).

Tablica 19. Dobna struktura nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (14.12.2015.)

	<=40 GOD	41-45 GOD	46-50 GOD	51-55 GOD	56-60 GOD	61-65 GOD	>65GOD	Ukupno
Požeško-slavonska	665	377	616	736	705	657	1.650	5.406
Jakšić	67	22	38	54	43	52	76	352

Izvor: APPRRR, 2015.³⁴

Kad govorimo o brojčanom stanju stoke na području općine Jakšić, dominira broj goveda (453) i ovaca (344).

Tablica 20. Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015.

	GOVEDO		KONJI		KOZE		OVCE		SVINJE		Ukupno Broj grla	Ukupno Broj PG-a
	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a		
Jakšić	453	35	11	4	35	5	344	25	105	37	948	106

Izvor: APPRRR, 2015.³⁵

(napomena: Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015., cjeloviti prikaz za cijelu županiju i općine/gradove je dostupan kod navedenog izvora).

³³ Ibid.

³⁴ <http://www.apprrr.hr/statistika-2015-1743.aspx>

³⁵ Ibid.

4.3.5. Turistička ponuda

Turizam Požeško-slavonske županije prije 1990. godine imao je snažan rast i razvojni potencijal. Za vrijeme Domovinskog rata devastirana je postojeća turistička infrastruktura dok su ulaganja bila usporena i nedovoljna. Kako se razvija kontinentalni turizam ponovno se turisti vraćaju, posebice u ruralna područja. Ovdje možemo istaknuti općinu Jakšić koja prirodnim ljepotama i potencijalima ima velike mogućnosti u daljnjem razvoju turizma, s naglaskom na ruralni turizam. Blizina, bogatstvo i raznolikost resursa, njihova očuvanost, te atraktivnost, kao i očuvanje atraktivnosti prostora, kao i njegovanje autohtonih (regionalnih) osobitosti prostora i njegovih vrijednosti (prirodni uvjeti, vodotoci, akumulacije, šume, lovišta, graditeljska i kulturno-povijesna baština), uređenje izletničko-rekreacijskih područja (u vidu različitih športskih i rekreacijskih staza, kuća, domova i skloništa, ribnjaka), kao i jača sprega turizma s ukupnim gospodarskim razvojem, osnove su za planirani razvoj kontinentalnog turizma na području Županije, ali i Općine. Dakle, koncept turističke ponude leži u zadovoljenju načela održivog razvitka i razvitka ruralnog prostora, te spoznaje konverzijske sposobnosti održivog turizma da prirodna i kulturna nematerijalna dobra konvertira u gospodarska dobra, a da pri tome ne gube svoje zaštitne značajke. Prirodne ljepote (Eminovački lug - uređeni ribnjaci), kulturno-povijesna obilježja i turističke manifestacije glavna su obilježja općine Jakšić kao turističkog odredišta u Požeško-slavonskoj županiji.

Slika 3. Eminovački lug

Izvor: Plan prostornog uređenja općine Jakšić³⁶

³⁶ Plan prostornog uređenja općine Jakšić, 2008.

U smislu razvoja turizma općine Jakšić, turističko – rekreacijska zone "Eminovački lug" ima značajan potencijal. Ova zona planirane površine 9,39 ha unutar koje se nalazi postojeći ribnjak koji se sastoji, od većeg i manjeg ribnjaka, moguće je popuniti sadržajima koji bi zahvaljujući i prirodnim potencijalima potakli razvoj turizma na ovom području. Naime, na navedenoj površini uz postojeći ribnjak planiraju se još dva nova ribnjaka i to na zapadnoj strani građevinskog područja ribnjak površine cca 1,55 ha i na istočnoj strani cca 1,32 ha, koji su, kao i postojeći, predviđeni za športski ribolov (natjecanja ili rekreativni ribolov). Osim navedenih vodnih površina od građevina športa i rekreacije planira se i gradnja ribičkog doma s ugostiteljskim sadržajima za okrjepu (jelo i piće) i mogućnošću osiguranja smještajnih kapaciteta kao i gradnja ribičke kuće s mogućim ugostiteljskim sadržajima (piće) i priručnim smještajnim kapacitetima (do 10 priručnih ležajeva). Potom, predviđa se gradnja i ugostiteljsko - turističkih građevina, kao auto kampa i bungalova za smještaj i boravak gostiju te za to potrebnih pratećih građevina u funkciji športa, rekreacije i turizma (građevine potrebne za funkcioniranje auto kampa/sanitarni čvorovi, kupaonica, spremišta i dr./, udruženih i upravnih prostora, svlačionice, parkirališta, manipulativnih površina, infrastrukturnih građevina i sl.). Naravno, uz navedene građevine, predviđa se i gradnja pomoćnih ili pratećih građevina potrebnih za njihovo funkcioniranje i korištenje, kao što su: spremišta, nadstrešnice, pecala, kotlovnice za kruto i tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva, uz vodne površine - crpne stanice, spremišta hrane za uzgoj ribe, spremišta pribora za održavanje ribnjaka, svlačionice uz vodne površine i sl. Istovremeno, planira se i preuređivanje izletničkog prostora, postavljanje urbane opreme, info i edukativnih ploča, putokaza, odmorišta sa drvenim stolovima i klupama, drvenih nadstrešnica, mjesta za ognjišta/ložišta za piknik u prirodi i sl. te pejzažno uređenje.

U turističku ponudu kao izletišta (odmorišta) s rekreacijskim sadržajima i mogućnostima sportskog ribolova, moguće je uključiti izletničko – rekreacijska područja „Jakšić“ i „Rajsavac“. Navedena područja su već djelomično uređena i uz postojeće ribnjake imaju izgrađene ribičke/lovačke kuće s popratnim sadržajima i potrebnom infrastrukturom (elektroopskrba i vodoopskrba /Jakšić - javna mreža, Rajsavac – bunar/). Na lokaciji izletničko – rekreacijskih područja "Jakšić" i "Rajsavac" ne predviđa se gradnja građevina, osim ribnjaka za športski ribolov s pratećim elementima (pomoćne ili prateće građevine za potrebe uzgoja ribe – spremišta hrane, pribora za održavanje i sl.) te ribičke i/ili lovačke kuće. Isključivo je, na ovim područjima dozvoljeno hortikulturno uređenje krajobraza uz mogućnost gradnje pristupnih puteva, pješačkih, trim, biciklističkih, konjičkih i drugih staza, postavljanje urbane opreme, info i edukativnih ploča, putokaza, odmorišta sa drvenim stolovima i klupama, određena mjesta za ognjišta/ložišta za piknik u prirodi i sl. Za daljnji razvoj izletničko-rekreativnog turizma, značajno je još napomenuti: neophodno aktivnije uključivanje poduzetništva kao pokretača dodatnih turističkih sadržaja, edukacija stanovništva o ekološkom očuvanju okoliša te bolja povezanost Jakšića s glavnim prometnicama u okruženju.³⁷

³⁷ Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.

Na području općine Jakšić postoje zaštićeni arheološki lokaliteti – arheološka nalazišta koji predstavljaju značajnu bazu za razvoj ovakvog tipa turizma, ali i za nadogradnju na postojeće druge vidove turističke djelatnosti.

Tablica 21. Izvod iz registra kulturnih dobara

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-1977	Jakšić	Arheološko nalazište Čaire	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6633	Jakšić	Arheološko nalazište Sastavke	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2537	Tekić	Arheološko nalazište Gradina	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5451	Jakšić	Orgulje u crkvi Sv. Barbare	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno

<http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>³⁸

Tablica 22. Evidentirana kulturna dobra (E) na području općine Jakšić

BR.	MJESTO	NAZIV Adresa/k.o.,k.č.br	VRSTA	STATUS
01/01	BRETELOVCI	Prapovijesno razdoblje	arheološko	E
02/01	CEROVAC	Kapela sv. Nikole Tavelića	sakralno	E
02/02	CEROVAC	„Brda“, prapovijesno nalazište	arheološko	E
03/01	EMINOVCI	Srednjovjekovna nekropola	sakralno	E
03/02	EMINOVCI	Kapelica Uznesenja Marijina	arheološko	E
04/01	GRANJE	Srednjovjekovno nalazište	arheološko	E
05/03	JAKŠIĆ	„Guščak“ prapovijesno nalazište	arheološko	E
05/04	JAKŠIĆ	„Alibegovica“ prapovijesno nalazište	arheološko	E
05/05	JAKŠIĆ	„Korije“ prapovijesno nalazište	arheološko	E
07/01	RAJSAVAC	Prapovijesno naselje „Pod grabikom“	arheološko	E
07/02	RAJSAVAC	Kapela u selu	sakralno	E
09/01	TEKIĆ	Kapela Srca Isusova	sakralno	E

Izvor: Prostorni plan uređenja općine Jakšić³⁹

³⁸ Za sve pojedinačne građevine i sklopove – zaštićene (Z), preventivno zaštićene (P), evidentirane za zaštitu (E) i predviđene za zaštitu od lokalnog značaja (L), te za tradicijsku arhitekturu, kao najmanja granica zaštite utvrđuju se pripadajuće čestice ili povijesno vrijedni ambijent.

³⁹ Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.

Na području općine Jakšić se također organiziraju kulturne manifestacije, od kojih su najznačajnije „Pjesmom u jesen“ i „Slovaci Slovacima“. „Slovaci slovacima“ je manifestacija koja se održava u ambijentu Zelene lagune, rekreacijskog centra ŠRD-a Rajsavac, s pozornicom uz jezero i prirodnim amfiteatrom. 2015. godine je ova manifestacija održana 8. put zaredom. Ova manifestacija je svakako značajna za predstavnike slovačke nacionalne manjine, ali i za sve ostale građane, jer je to mjesto prezentacije i uvažavanja bogatstva različitoga, koje dolazi s ovih prostora ili iz različitih drugih krajeva Hrvatske i Europe, bilo da se radi o plesu, pjesmi, likovnom stvaralaštvu, poezije ili nekom drugom umjetničkom izričaju.

Slika 4. Manifestacija „Slovaci Slovacima“

Izvor: www.jaksic.hr⁴⁰

Tablica 23. Kulturne manifestacije u općini Jakšić

Manifestacija	Organizator/nositelj	Lokacija
Pjesmom u jesen	HKUD Slavonija	Jakšić
Slovaci Slovacima	Matica slovačka Kukučin Kuntarić	Rajsavac

⁴⁰ www.glas-slavonije.hr

Slika 5. Manifestacija „Pjesmom u jesen“

Izvor: www.jaksic.hr ⁴¹

“Pjesmom u jesen” je tradicionalna dvodnevna smotra folklore u organizaciji HKUD “Slavonija” iz Jakšića. 2015. godine organizirana je po 14. put. Tijekom tih 14 godina, kroz njezinu pozornicu prošla su brojna kulturno-umjetnička društva, iz Republike Hrvatske i šire, a njezinom održavanju su nazočili brojni posjetitelji. Naravno, ovaj događaj jako puno doprinosi prezentaciji nacionalnog blaga i običaja, ali i pozicioniranju općine Jakšić u turističkom kontekstu.

Zasad relativno skromno razvijena, cjelokupna turistička ponuda ima značajan potencijal, i bila bi kvalitetnija kada bi se upotrijebila dodatnim sadržajima kroz suradnju lokalnog gospodarstva, i to na području eko poljoprivrede i proizvodnje domaće zdrave hrane, tradicijskog graditeljstva, razvoja manjih obiteljskih smještajnih kapaciteta (seoska gospodarstva s turističkom ponudom - usluga smještaja i usluga ishrane, ali i aktivnog odmora turistima), razvijajući ponudu ekološki zdrave hrane, izradu predmeta i suvenira, narodne radinosti, predstavljajući običaje s naglaskom na bogatstvo folklornih elemenata, manifestacije, uslužnog sektora obrtništva i poduzetništva i dr. Stoga će se i budući turistički razvoj općine Jakšić oslanjati prvenstveno na mogućnosti valorizacije svojih prirodnih potencijala (rijetkom ali očuvanom šumskom fondu, vrijednom poljoprivrednom tlu, bujnim vodotocima), te kulturnoj baštini (arheološka nalazišta) i kao takav će predstavljati, u okviru planiranog ukupnog gospodarskog razvoja područja Općine, jednu od okosnica njenog razvoja. ⁴²

⁴¹ www.jaksic.hr

⁴² Prostorni plan uređenja općine Jakšić, 2008.

No u svemu tome veliku ulogu igra edukacija, i to svih skupina lokalnih dionika. Jer u turističkim destinacijama je lokalno stanovništvo važna interesna skupina jer na temelju njegovog prihvaćanja ili odbijanja turističkog razvoja i stvaranja turističkog proizvoda (osobito onog temeljenog na baštini) ovisi i budućnost te uspješnost samog proizvoda.⁴³

4.3.6. Turistička potražnja

Osnovne prepreke razvoja turizma u Požeško-slavonskoj županiji očituju se u neorganiziranoj turističkoj ponudi koja ovisi o inicijativama pojedinaca, nepostojanju marketinških i promotivnih aktivnosti, nerazvijenoj turističkoj infrastrukturi, nedostatku smještajnih kapaciteta i neadekvatnom obrazovanom stanovništvu u ugostiteljskom i turističkom sektoru. Nastojanja Turističke zajednice PSŽ i gradova pomalo pokreću aktivnosti, trude se da osmisle razna događanja na svom području što ipak nije dovoljno za povećanje prihoda od turizma. Jedna od prepreka su nedovoljni smještajni kapaciteti u Županiji koji su nezadovoljavajući kako kvalitetom i kvantitetom jer postoje 11 prenoćišta (u Požegi 4, Kutjevu 2, Velikoj 3, Pakracu i Čaglinu po 1), sobe za iznajmljivanje na 9 lokacija (Požega 2, Kutjevo 2, Lipik 3 i Velika 1, apartmani u Lipiku, planinarski dom u Pakracu, a nekategorizirani objekt u Požegi. Ukupan broj ležaja u Požeško-slavonskoj županiji u 2014.godine bio je 449. Privatni smještaj bilježi 98,50% od ukupnog broja noćenja, dok hoteli bilježe 1,50%. Kvaliteta smještaja ne odgovara međunarodnim standardima i predstavlja neodgovarajuću infrastrukturu za razvoj turizma na području Županije.⁴⁴ Vidljivo je da na području općine Jakšić nemamo smještajnih kapaciteta, što je u svakom slučaju bitna pretpostavka za dugoročni razvoj turizma.

Tablica 24. Smještajni objekti prema kategorijama

Smještajni objekti prema kategorijama		
R.b.	Kategorija	Broj kreveta
1.	Prenoćišta	307
2.	Sobe za iznajmljivanje	112
3.	Apartmani	16
4.	Planinarski domovi	40
5.	Nekategorizirani objekti	7
Ukupno:		482

Izvor: TZ PSŽ⁴⁵

TZ Požeško-slavonske županije evidentirala je za razdoblje siječanj-prosinac 2014.godine 11.032 dolazaka što je povećanje za 7% u odnosu na isto razdoblje 2013. (10.326 dolazaka), te 27.889 noćenja što je povećanje za 9% u odnosu na isto razdoblje 2013. (25.555 noćenja).

⁴³ Rudan, Elena. 2012. Uloga lokalnog stanovništva u razvoju turizma destinacije. Tranzicija 14 (29): 58–67

⁴⁴ Iz nacrtu Županijske razvojne strategije 2016.-2020.

⁴⁵ Turistička zajednice Požeško-slavonske županije (2014.)

Ukupan broj noćenja u razdoblju siječanj-prosinac 2014.godine u usporedbi s razdobljem siječanj-prosinac 2013. povećan je za 9% pri čemu su ostvarena noćenja domaćih gostiju povećana za 9%, dok su strana noćenja povećana za 11%.⁴⁶

Nažalost govoreći o turističkim pokazateljima Požeško-slavonske županije, koji su relativno skromni u odnosu na cijelu Republiku Hrvatsku, tako možemo rezimirati da su i pokazatelji općine Jakšić skromni u odnosu na cijelu županiju. Dakle u razdoblju koje dolazi, potrebno je puno napora uložiti u edukaciju, osmišljavanje i razvoj turističke ponude, dakako uz ono elementarno, a to je razvoj turističke infrastrukture.

⁴⁶ Nacrt Županijske razvojne strategije Požeško-slavonske županije za razdoblje 2016.-2020

5. SWOT ANALIZA

SWOT analiza općine Jakšić je ključna kako bi se uvidjele snage, slabosti, prilike i prijetnje u području poljoprivrede. Kako se želje i preferencije ljudi svakodnevno mijenjaju, tehnologija razvija, inovacije pojavljuju, potrebno je pratiti trendove na tržištu i prilagođavati im se.

Tablica 25. SWOT analiza poljoprivrede općine Jakšić

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Bogatstvo prirodnih resursa • Veliki broj poljoprivrednih gospodarstava • Tradicija u poljoprivredi • Pogodni klimatski uvjeti • Veliki broj ekoloških proizvođača • Blizina centra županije 	<ul style="list-style-type: none"> • Usitnjenost poljoprivrednih površina • Zastarjela mehanizacija i tehnologija • Derutni poljoprivredni objekti • Nedostatak prerađivačkih kapaciteta • Nedovoljna educiranost i informiranost poljoprivrednika • Nedostatak navodnjavanja • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi, neusklađenost zemljišnih knjiga • Nelegalizirani poljoprivredni objekti • Loša starosna i obrazovna struktura • Veliki broj poljoprivrednih površina u državnom i privatnom vlasništvu koji se ne koristi • Nizak stupanj poduzetničke samoinicijative • Slaba povezanost i suradnja poljoprivrednika
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Financiranje poljoprivrede fondovima EU • Otvorenost tržišta EU • Povezivanje sa LAG-om • Prelazak na ekološku proizvodnju • Povezivanje poljoprivrede sa turizmom • Korištenje novih tehnologija i obnovljivih izvora energije u poljoprivredi • Brandiranje poljoprivrednih proizvoda • Dobivanje oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti • Prelazak na više dohodovne kulture 	<ul style="list-style-type: none"> • Monopol velikih proizvođača • Ograničenje prijave na fondove EU zbog neriješene legalizacije • Tradicionalni pristup proizvodnji • Neprovođenje strategije poljoprivrede RH • Nepovezanost institucija javnog sektora i poljoprivrednika • Neprepoznavanje države potreba na terenu • Visoki troškovi inputa u poljoprivrednoj proizvodnji • Pojedinačni nastupi na tržištu • Velika inozemna konkurencija • Nejasna i loša zakonska regulativa • Problemi naplate potraživanja • Vremenski uvjeti i elementarne nepogode

Izvor: Izrada autora

Vidljivo je da se općina Jakšić nalazi pred velikim izazovima. Svakako treba usmjeriti napore svih dionika kako bi slabosti pretvorili u snage i iskoristili prilike iz okolina.

6. STRATEGIJA RAZVOJA I FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA

Ciljevi regionalnih razvojnih programa (strategija razvoja) su poboljšanje prihoda proizvodnih kapaciteta i smanjenje siromaštva u željenoj regiji. Primarne karakteristike koje definiraju te programe promiču proizvodne aktivnosti, iako programi često uključuju ulaganja u neproizvodne aktivnosti koje pružaju potrebnu infrastrukturu za gospodarske djelatnosti i pružanje usluga. Velik izazovi u projektiranju regionalnih razvojnih programa su te da regionalne ekonomije uključuju više industrija, a kućanstva koja žive u tim regijama generiraju prihode iz raznih aktivnosti. Za program koji se temelji isključivo na jednoj industriji, kao što su poljoprivreda ili turizam, moguće je da se usmjere dijelovi tog programa na promicanje tog specifičnog sektora, iako to samo po sebi može biti izazovno. Pravi regionalni program, s druge strane, treba biti dovoljno fleksibilan kako bi osigurao da se sredstva mogu dodijeliti sektorima s potencijalom da potiču gospodarski rast i podižu razinu primanja siromašnih kućanstava. Ako je dovoljno jasno da regija ima potencijal u određenom industrijskom području, razvojni program mogu biti dizajnirani da promiču tu industriju. Promicanje određene industrije može biti osobito prikladno ukoliko ono razvija industrijski klaster koji koristi prednost aglomeracije.⁴⁷

Na neki način, regionalni razvojni program može biti korak u stvaranju decentralizirane strukture za upravljanje regionalnim ekonomskim razvojem. Institucionalne strukture postavljene za provođenje programa mogu prikazane da uz političke i fiskalne vlasti upravljaju regionalnim ekonomskim razvojem. Alternativno, te strukture zapravo mogu ometati decentralizaciju stvaranjem paralelne institucionalne strukture. Debata o ulozi regionalnih razvojnih programa odigrava se u procesu decentralizacije i slična je raspravi oko društvenih investicijskih fondova koji omogućuju financiranje lokalitetima za socijalne usluge putem procesa potražnje koji se vodi od strane nacionalne vlade. Socijalni fondovi mogu biti gledani kao korak prema punopravnoj decentralizaciji socijalnih usluga ili kao mehanizma za centralizirano upravljanje lokalnim ulaganjima.⁴⁸

U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, planski dokumenti politike regionalnog razvoja su Strategija regionalnoga razvoja Republike Hrvatske, županijska razvojna strategija, odnosno strategija razvoja Grada Zagreba te strategija razvoja urbanog područja. Strategija regionalnog razvoja je ključan strateški dokument kojim se definiraju buduće smjernice ulaganja i razvoja na razini cijele države. Na temelju njega, jedinice regionalne i lokalne samouprave imaju zadatak izraditi svoje strateško-planske dokumente a sve u skladu za strategijom Europa 2020.

⁴⁷ Winters, P., Rubio, S. S. (2010): Evaluating the Impact of Regional Development Programs, IDB Development Effectiveness, Inter-American Bank, pristup: 18.08.2012., dostupno na: <http://www.ibcperu.org/doc/isis/13496.pdf>

⁴⁸ Faguet, J., Wietzke, F. (2006): „Social Funds and Decentralization: optimal institutional design“, Public Administration and Development 26(4), str. 303.-315.

S druge strane, postoji niz strateških dokumenata koji su specijalizirani za određena područja razvoja, te je u kontekstu toga Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić planski dokument koji definira smjerove budućega razvoja poljoprivrede. Strateški plan razvoja poljoprivrede daje ciljeve, prioritete razvoja kao i mjere koje je potrebno poduzeti da bi se zadani ciljevi ostvarili. Nadalje, nude se konkretne aktivnosti i projekti koji će dati energiju za ispunjenje unaprijed zadanih pokazatelja. Cilj navedenog strateškog dokumenta nije jedino financiranje javnih potreba nego pronalazak rješenja, ideja i financijskih sredstava koji će unaprijediti poljoprivredu općine Jakšić u cijelosti.

Također, Općina Jakšić putem svog godišnjeg proračuna izdvaja financijska sredstva za financiranje javnih potreba. Na temelju članka 39.st.1. Zakona o proračunu (NN 87/08, 136/12 i 15/15.) i članka 35. Statuta Općine Jakšić (Službeni glasnik Općine Jakšić 77/13 i 83/14), Općinsko vijeće Općine Jakšić na svojoj 3. sjednici održanoj dana 20. prosinca 2017. godine donijelo je plan proračuna za 2018. godinu sa projekcijama u 2019. i 2020. godini.

Tablica 26. Račun prihoda i rashoda Općine Jakšić za 2018. godinu

	Plan proračuna 2018.	Projekcija za 2019. - Plan 2018.	Projekcija za 2020. - Plan 2018.
RAČUN PRIHODA I RASHODA			
Prihodi poslovanja	25.003.000,00 kn	24.466.000,00 kn	24.056.000,00 kn
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	2.164.000,00 kn	2.164.000,00 kn	1.864.000,00 kn
UKUPNO PRIHODA	27.167.000,00 kn	26.630.000,00 kn	25.920.000,00 kn
Rashodi poslovanja	8.717.500,00 kn	8.344.500,00 kn	6.901.500,00 kn
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	18.449.500,00 kn	18.285.500,00 kn	19.018.500,00 kn
UKUPNO RASHODA	27.167.000,00 kn	26.630.000,00 kn	25.920.000,00 kn
RAZLIKA VIŠAK/MANJAK	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn

Izvor: Službeni glasnik Općine Jakšić od 29. svibnja 2018. Godine

Prema planu proračuna Općine Jakšić za 2018. godinu vidljivi su planirani prihodi i rashodi kao i projekcije istih za 2019. godinu. Važno je napomenuti kako veliki dio prihoda odlazi upravo na financiranje javnih potreba općenito dok se dio istih odnosi na financiranje javnih potreba u području poljoprivrede, gospodarstva i turizma. Od potpora raznim udrugama, poticanja osiguranja trajnih usjeva, naknada šteta u slučaju elementarnih nepogoda, obuke poljoprivrednih proizvođača za korištenje pesticida, tehnički pregled i testiranje prskalica, smeđe signalizacije i slično. Bitno je napomenuti znatna ulaganja Općine Jakšić u unaprjeđenje prometnica koje olakšavaju rad poljoprivrednicima i turističkim dionicima kao i izgradnja i rekonstrukcija kanalizacijskih i vodovodnih mreža koje povećavaju standard lokalnog stanovništva. Pametna briga Općine o zdravoj poljoprivrednoj i turističkoj okolini je nužna te je Općina Jakšić uključena u projekt Izgradnje reciklažnog dvorišta gdje će se razvrstavanjem otpada stvoriti preduvjeti za zdrav život stanovništva.

7. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE SREDSTVIMA EU FONDOVA

Financiranje razvojnih projekata Općine Jakšić moguće je na više načina, uz vlastita sredstva iz proračuna i pomoć države, na raspolaganju je mogućnost ostvarenja bespovratnih sredstava iz fondova EU. Veliku ulogu u ostvarenju tih sredstava ima indeks razvijenosti (stupanj razvijenosti) pojedinog područja.

7.1. Stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave

Ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti provedeno je 2010. godini u dva službena postupka. Prvi, 2010. godine, s početkom primjene 01.01.2011. - Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine" br. 89/10), drugi, 2013. godine s početkom primjene 01.01.2014. godine - Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine" br. 158/13). Aktualna odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti donesena je u prosincu 2017. godine sa početkom primjene 01.01.2018. godine („Narodne novine“ br. 132/2017). Zakon o regionalnom razvoju republike Hrvatske na snazi je od prosinca 2014. godine uz izmjene iz prosinca 2017. godine te su u njemu jasno definirani ciljevi i smjerovi u kojima se planira razvijati. Indeks razvijenosti prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske predstavlja instrument za ocjenjivanje razine socio-ekonomskog razvoja i ocjenjivanje stupnja razvijenosti JLS-a i JP(R)S-a te za kategorizaciju potpomognutih područja. Zbog toga možemo konstatirati da je indeks razvijenosti jedan od ključnih instrumenata regionalne politike Republike Hrvatske. To potvrđuje i pristup Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU prilikom uvođenja jedinstvenog sustava ocjenjivanja razvijenosti svih teritorijalnih jedinica temeljenog na indeksu razvijenosti. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU naime ocjenjuje kako takav pristup doprinosi jednostavnosti i transparentnosti cjelokupnog sustava, čime se omogućava bolje usmjeravanje poticaja i stječe kvalitetnija podloga za uključivanje i isključivanje jedinica iz sustava potpomognutih područja o kojima država dodatno skrbi.⁴⁹

Indeks razvijenosti prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske predstavlja instrument za ocjenjivanje razine socio-ekonomskog razvoja i ocjenjivanje stupnja razvijenosti JLS-a i JP(R)S-a te za kategorizaciju potpomognutih područja. Zbog toga možemo konstatirati da je indeks razvijenosti jedan od ključnih instrumenata regionalne politike Republike Hrvatske. To potvrđuje i pristup Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU prilikom uvođenja jedinstvenog sustava ocjenjivanja razvijenosti svih teritorijalnih jedinica temeljenog na indeksu razvijenosti. MRRFEU naime ocjenjuje kako takav pristup doprinosi jednostavnosti i transparentnosti cjelokupnog sustava, čime se omogućava bolje

⁴⁹ MRRFEU (2012): Strateški plan za razdoblje 2012.-2014., Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Zagreb

usmjeravanje poticaja i stječe kvalitetnija podloga za uključivanje i isključivanje jedinica iz sustava potpomognutih područja o kojima država dodatno skrbi.⁵⁰

Nakon pristupanja izradi nove klasifikacije i novih kriterija na temelju kojih se izračunava stupanj razvijenosti donesena je odluka o razvrstavanju te su prihvaćeni kriteriji prosječnog dohotka po stanovniku, prosječnih izvornih prihoda JLS-a odnosno JP(R)S-a po stanovniku, prosječne stope nezaposlenosti, kretanju stanovništva, udjelu obrazovnog stanovništva (vsš i vss od 20-64), indeksu starenja.

Jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se u četiri skupine:

- u I. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave
- u II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave
- u III. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj polovini iznadprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave
- u IV. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj polovini iznadprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave.

Jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se u osam skupina:

- u I. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u II. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u III. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u V. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u VI. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u VII. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave
- u VIII. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

⁵⁰ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske Unije (2012): Strateški plan za razdoblje 2012.-2014., Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Zagreb

Tablica 27. Jedinice lokalne samouprave u Požeško-slavonskoj županiji prema stupnju razvijenosti

Grad / Općina	Skupina razvijenosti
Požega	VI.
Jakšić	IV.
Pleternice	IV.
Velika	III.
Pleternica	III.
Lipik	III.
Kutjevo	III.
Brestovac	II.
Kaptol	II.
Čaglin	II.

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije⁵¹

Općina Jakšić nalazi se u IV. skupini prema indeksu razvijenosti što znači da je razvijenija od jedinica lokalne samouprave koje se nalaze u nižoj skupini razvijenosti. Naime, to nam govori da je Općina Jakšić razvijenija od Općine Velika, Grada Pleternice, Grada Lipika, Grada Kutjeva, Općine Brestovac, Općine Kaptol i Općine Čaglin dok je jedina razvijenija jedinica lokalne samouprave od općine Jakšić Grad Požega. Isto predstavlja veliki ograničavajući čimbenik za Općinu Jakšić prilikom konkuriranja na natječajima iz fondova EU posebice uzevši u obzir kako su sredstva ograničenja a kriteriji su eliminirajući.

Kada govorimo o apsorpciji fondova EU utjecaj je vidljiv kroz količinu odobrenih projekata kao posljedicu i mogućnost prijave broja projekata na raspoložive natječaje kao uvjet. Uvjeti natječaja često su definirani na način da se na isti mogu prijaviti samo neke jedinice lokalne samouprave prema stupnju razvijenosti. To znači da one jedinice lokalne samouprave koje ne pripadaju kategoriji koja je uvjet natječaja ostaju „zakinuti“ za potencijalna sredstva. U konačnici to znači manja ulaganja, manje radnih mjesta, više nezaposlenih i odlazak stanovništva u veća središta. S druge strane i ako se mogu prijaviti na dostupne natječaje, prilikom bodovanja često dobiju manji broj bodova i njihovi projektu budu odbijeni za financiranje. Ukoliko projekti i budu odobreni za financiranje, omjer sufinanciranja je takav da oni „nerazvijeniji“ moraju manje sufinancirati vlastitim sredstvima. To je u teoriji vrlo kvalitetan način planiranja ravnomjernog i održivog razvoja, ali ukoliko je stupanj razvijenosti izračunat modelom koji nije „pravedan“ onda se stvara averzija jedinica lokalne samouprave prema pravednoj raspodjeli sredstava.

⁵¹ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2018): Indeks razvijenosti, pristup: 15.09.2018., dostupno na: <https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/regionalni-razvoj/indeks-razvijenosti/112>

7.2. Mogućnosti financiranja projekata u poljoprivredi i turizmu

Program ruralnog razvoja ključni je dokument na temelju kojeg se objavljuju natječaji iz fondova Europske unije u području poljoprivrede, turizma i srodnih područja. Isti je planiran od Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godine vrijedan je 2,4 milijarde EUR-a te je usuglašen i odobren od strane Europske Komisije.

Program ruralnog razvoja definira sljedećih 16 mjera⁵²:

- prenošenje znanja i aktivnosti informiranja
- savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima
- sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu
- ulaganja u fizičku imovinu
- obnova poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
- razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
- temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
- ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma
- uspostava proizvođačkih grupa i organizacija
- poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene
- ekološki uzgoj
- plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
- suradnja
- upravljanje rizicima
- LEADER (CLLD)
- tehnička pomoć.

Mjere ruralnog razvoja su donesene u suradnji sa svim razinama i svim dionicima u području ruralnog razvoja te su postavljeni temelji sa privlačenje bespovratnih sredstava za jedinice lokalne i regionalne samouprave, udruge, poljoprivrednike svih oblika organizacija, turističke subjekte i sve one institucije i organizacije koje imaju projekte u području poljoprivrede, šumarstva, turizma i onih područja usko vezanih za ruralni razvoj. Dostupne mjere i dostupni natječaji pokazali su veliku zainteresiranost s naglaskom na poljoprivrednike te se pokazalo da je u nekim područjima više zainteresiranih nego što ima sredstava na raspolaganju. Najveći interes je vidljiv u izgradnji i rekonstrukciji novih proizvodnih pogona u poljoprivredi kao i skladišnih kapaciteta, podizanja trajnih nasada, kupnji domaćih životinja i kupnji poljoprivredne mehanizacije i opreme. Iako je dosta ograničenja u natjecajima, stečena iskustva trebaju se iskoristiti kako bi se u razdoblju koje dolazi iskorištenost dostupnih sredstava maksimizirala.

⁵² Program ruralnog razvoja RH 2014.-2020.

U nastavku su u kratkim crtama pojašnjene mjere ruralnog razvoja⁵³:

M1 – Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja

Od ove mjere korist će imati svi oni koji se već bave ili tek kreću u poljoprivrednu proizvodnju. Sredstvima programa financirat će se njihova edukacija i stalno usavršavanje.

M2 – Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima

1. Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, mjeri poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene i ekološkoj poljoprivredi
2. Savjetovanje o modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
3. Savjetovanje šumo posjednika
4. Savjetovanje mladih poljoprivrednika
5. Osposobljavanje savjetnika

M3 – Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu

1. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode

Prihvatljivi troškovi su: troškovi ulaska u sustav kvalitete; godišnji troškovi sudjelovanja u sustavu kvalitete; troškovi stručne kontrole i certifikacije ovlaštenog kontrolnog tijela.

2. Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja

Prihvatljivi troškovi su: organizacija i/ili sudjelovanje na sajmovima; izrada promotivnih materijala, multimedijalni proizvodi, web razvoj i promocija; kupnja oglasnog prostora; promotivne kampanje i organizacija namjenski promotivnih događanja, uključujući edukativne ture; radionice i seminari; promotivne aktivnosti putem različitih komunikacijskih kanala, promotivne aktivnosti na prodajnim mjestima od nacionalnog značaja ili EU ili HoReCa kanala.

M4 – Ulaganja u fizičku imovinu

1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Prihvatljivi troškovi su: ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za životinje, zatvorene/zaštićene prostore, objekte za uzgoj jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala i gljiva, skladištenje, hlađenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje i pakiranje proizvoda, ulaganje u opremu za berbu, sortiranje i pakiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda, ulaganje u kupnju nove poljoprivredne mehanizacije i opreme i gospodarskih vozila uključujući sektor vinogradarstva, ulaganje u podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada isključujući restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino, ulaganje u izgradnju i/ili opremanje novih sustava

⁵³ Program ruralnog razvoja (2018): Popis mjera s osnovnim informacijama, pristup: 17.09.2018., dostupno na: <https://ruralnirazvoj.hr/mjere/>

za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu, te poboljšanje postojećih sustava/opreme za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu te kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta.

2. Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš

Prihvatljivi troškovi su: ulaganje u građenje skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata te ulaganja u poboljšanje učinkovitosti korištenja gnojiva (strojevi i oprema za utovar, transport i primjenu gnojiva)

3. Korištenje obnovljivih izvora energije

Prihvatljivi troškovi su: ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije, objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina, za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu

4. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima

Prihvatljivi troškovi: ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za poslovanje s mlijekom i preradom mlijeka, za klanje, rasijecanje, preradu (mesa, jaja), za preradu voća, povrća, grožđa (osim za proizvodnju vina), aromatičnog, začinskog i ostalog bilja, cvijeća i gljiva, za preradu maslina, komine masline, za preradu žitarica, uljarica i industrijskog bilja, za preradu, punjenje i pakiranje pčelinjih proizvoda, za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda te ulaganje u kupnju mehanizacije, gospodarskih vozila, strojeva i opreme i kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta.

5. Korištenje obnovljivih izvora energije

Prihvatljivi troškovi: ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije, objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina, za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu.

6. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja

Prihvatljivi troškovi: gradnja cjelovitog sustava navodnjavanja (akumulacije, kanali, površinska i/ili podzemna drenaža kao elementi funkcionalne cjeline projekta, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, itd.)

7. Komasacija poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi: uklanjanje međa i građevina (ograda, bunara i slično), građenje nove mreže poljoprivrednih putova, pripadajućih mostova i propusnih građevina

8. Ulaganje u šumsku infrastrukturu

Prihvatljivi troškovi: Projektiranje, izgradnja i rekonstrukcija primarne i sekundarne (traktorski putovi i traktorske vlake), šumske prometne infrastrukture rekonstrukcija šumskih cesta, mostova i druge šumske prometne infrastrukture te kupovina šumskog i drugog zemljišta u maksimalnom iznosu od 10% od ukupnih prihvatljivih troškova

9. Neproizvodna ulaganja vezana uz očuvanje okoliša

Prihvatljivi troškovi: ulaganje u izgradnju terasa, u podizanje suhozida i živica, uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta, nabava električnog pastira s pripadajućom opremom i/ili autohtonog pastirskog psa (tornjaka), izgradnja novih i obnova

postojećih nastambi za stoku na području prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri, obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu, ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke te kupnja zemljišta za realizaciju projekta do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

M5 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti

1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala

Prihvatljivi troškovi su: investicije povezane sa sanacijom poljoprivrednog zemljišta; izgradnja i/ili rekonstrukcija i/ili opremanje poljoprivrednih gospodarskih objekata i pripadajuće infrastrukture za poljoprivrednu proizvodnju; popravak ili nabava poljoprivrednih strojeva, mehanizacije i opreme za poljoprivrednu proizvodnju (prihvatljiva je i kupnja rabljene opreme); nabava osnovnog stada/matičnog jata kod domaćih životinja; kupnja i sadnja višegodišnjeg bilja, opći troškovi

2. Razminiranje poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi su: troškovi pretraživanja i/ili razminiranja poljoprivrednih površina

M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja

1. Potpora mladim poljoprivrednicima

Prihvatljivi troškovi su: kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda iz Priloga I; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme.

2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području

Prihvatljivi troškovi su: potpora se dodjeljuje za provođenje aktivnosti navedenih u Poslovnom planu. Prihvatljive su aktivnosti iz sektora: turizam u ruralnom području; tradicijski, umjetnički obrti, izrada suvenira; usluge u ruralnim područjima; prerada/ trženje proizvoda.

3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

Prihvatljivi troškovi su: kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje;

građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme.

4. Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Prihvatljivi troškovi su: prihvatljivi troškovi su iz sektora: turizam u ruralnom području; tradicijski, umjetnički obrti, izrada suvenira; usluge u ruralnim područjima; prerada/trženje proizvoda.

M7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima

1. Izrada planova za razvoj jedinica lokalne samouprave i naselja u ruralnim područjima

Prihvatljivi troškovi su: izrada ili izmjena i dopuna prostornog plana uređenja općine ili grada; strateškog razvojnog programa općine ili grada; strateških planova razvoja pojedinih gospodarskih sektora općine ili grada (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo, industrija, turizam, trgovina, promet, obrtništvo, građevinarstvo, informatika, energija.).

2. Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda

Prihvatljivi troškovi su: građenje (gradnja novih/rekonstrukcija postojećih) i/ili opremanje javnog sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, koja se provode u naseljima s najviše 2 000 stanovnika.

3. Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta

Prihvatljivi troškovi su: građenje (gradnja novih/rekonstrukcija postojećih) i/ili opremanje nerazvrstanih cesta (u naselju s najviše 5 000 stanovnika).

4. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

Prihvatljivi troškovi su: ulaganje u građenje i/ili opremanje vatrogasnog doma i spremišta; društvenog doma/ kulturnog centra; planinarskog doma i skloništa; turističkog informativnog centra; dječjeg igrališta; sportske građevine; objekta za slatkovodni sportski ribolov (ribički dom, nadstrešnica i drugo.); rekreacijske zone na rijekama i jezerima; biciklističke staze i trake; tematskog puta i parka; građevine za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu (dječji vrtić, rekonstrukcija i opremanje prostora za izvođenje programa predškole u osnovnoj školi te rekonstrukcija i opremanje prostora za igraonicu pri knjižnici, zdravstvenoj, socijalnoj, kulturnoj i sportskoj ustanovi, udruzi te drugoj pravnoj osobi u kojima se provode kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi); javne zelene površine (park i slično.); pješačke staze; pješačke zone; otvorenog odvodnog kanala (koji nije sastavni dio ceste); groblja (komunalna infrastruktura i prateće građevine); tržnice; javne prometne površine (trg, pothodnik, nadvožnjak, javne stubes i prolaz). Ulaganja su prihvatljiva u naselju s najviše 5 000 stanovnika.

M8 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma

1. Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

Prihvatljivi troškovi su: konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

2. Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture

Prihvatljivi troškovi su: materijali, oprema, usluge i radovi te druga prihvatljiva mala infrastruktura; opći troškovi

3. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumsko uzgojnim radovima

Prihvatljivi troškovi su: kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za sječu, privlačenje, izvoženje i iznošenje drva; za proizvodnju šumske biomase; za daljinski prijevoz drva; za šumsko uzgojne radove za pripremu šumskog tla za sjetvu ili sadnju; izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za skladištenje, zaštitu i sušenje drvnih proizvoda (silosi, skladišta za drvenu sječku, utovarivači, atomizeri, sušare itd.); opći troškovi

4. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva

Prihvatljivi troškovi su: kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za predindustrijsku preradu drva (blanjalice, pile); za proizvodnju peleta i briketa; instalacija i/ili kupnja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u postupcima pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva; izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za sušenje, parenje, skladištenje i zaštitu proizvoda od drva (sušare, parionice, silosi, skladišta za drvenu sječku, utovarivači, atomizeri itd.); opći troškovi

5. Marketing drvnih i nedravnih šumskih proizvoda

Prihvatljivi troškovi su: marketing drvnih i nedravnih (šumskih proizvoda); opći troškovi

M9 – Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija

1. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija

Prihvatljivi troškovi su: troškovi rada koji su u skladu s Poslovnim planom proizvođačke grupe ili organizacije.

M10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene

1. Plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

Navedena je uz svaki tip operacije. Potpora je bespovratna u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine ili uvjetnom grlu kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Ostale mjere odnose nisu toliko zastupljene a odnose se na: ekološki uzgoj, plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima, dobrobiti životinja, suradnje, upravljanje rizicima, financiranje dodatnih nacionalnih, lidera i tehničke pomoći.

8. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Kod svakog strateškog dokumenta je nužna povezanost i usklađenost sa strateškim dokumentima više razine na lokalnoj, županijskog, nacionalnoj u europskoj razini. Vodeći računa o tome, ovaj strateški dokument je u potpunosti usklađen sa navedenima te kao takav ima veliki apsorpcijski potencijal kroz različite projekte u području poljoprivrede i turizma.

Strategija razvoja općine Jakšić 2015.-2020.

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa Strategijom općine Jakšić 2015.-2020. godine. Usklađen je sa strateškim ciljem 1. Razvoj poljoprivrede i turizma kao i prioritetima: 1.1. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje, 1.2. Razvoj poljoprivredne infrastrukture, 1.3. Razvoj turističke ponude, 1.4. Razvoj turističke infrastrukture.

Lokalna razvojna strategija lokalne akcijske grupe 2014.-2020.

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa Lokalnom razvojnom strategijom lokalne akcijske grupe 2014.-2020. Usklađen je sa specifičnim ciljem 1. Konkurentna i profitabilna poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja u sektoru vinogradarstva, voćarstva, povrtlarstva, pčelarstva i stočarstva po standardima EU, specifičnim ciljem 2. Razvijene inovativne, tehnološki napredne, sukladne i prateće usluge poljoprivrednoj proizvodnji i preradi, uključujući turističke usluge, radi plasmana i unaprjeđenja proizvodnje.

Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije 2017.-2020.

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa županijskom razvojnom strategijom Požeško-slavonske županije 2017.-2020. Usklađen je sa ciljem 1. Povećati konkurentnost PSŽ kroz zeleni i pametni razvoj (prioritet 1.2. Razvoj ruralnog područja)

Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa Programom ruralnog razvoja 2014.-2020. Usklađen je sa mjerom 1. Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u poljoprivredi, mjerom 2. Pomoć poljoprivrednim gospodarstvima, mjerom 3. Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu, mjerom 4. Ulaganje u fizičku imovinu, mjerom 5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog kapaciteta narušenog elementarnim nepogodama, mjerom 6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, mjerom 7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima kao i ostalim mjerama koje se nalaze u Programu ruralnog razvoja.

Strateški plan Ministarstva poljoprivrede 2019.-2021.

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa Strateškim planom Ministarstva poljoprivrede 2019.-2021. Usklađen je sa ciljem 1. Podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog i ribarskog sektora razini EU kako bi se smanjile razlike u negativnim pokazateljima proizvodnje u sektoru u odnosu na EU, ciljem 2. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača, ciljem 3. Osiguravanje doprinosa EPFRR-a ruralnom razvoju RH, mjerom 4. Održivi razvoj šumarstva, lovstva i drvne industrije.

Strategija regionalnog razvoja RH do kraja 2020. godine

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa Strategijom regionalnog razvoja RH do kraja 2020. godine. Usklađen je sa strateškim ciljem 1. Povećanje kvalitete života poticanjem održivog teritorijalnog razvoja, strateškim ciljem 2. Povećanje konkurentnosti regionalnog razvoja gospodarstva i zaposlenosti.

Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa Strategijom razvoja turizma RH do 2020. godine. Usklađen je sa mjerom 1. Usklađivanje i unaprjeđenje zakonskog okvira u funkciji jačanja poduzetništva i investicija, mjerom 5. Gospodarsko aktiviranje turistički interesantnih objekata/lokaliteta.

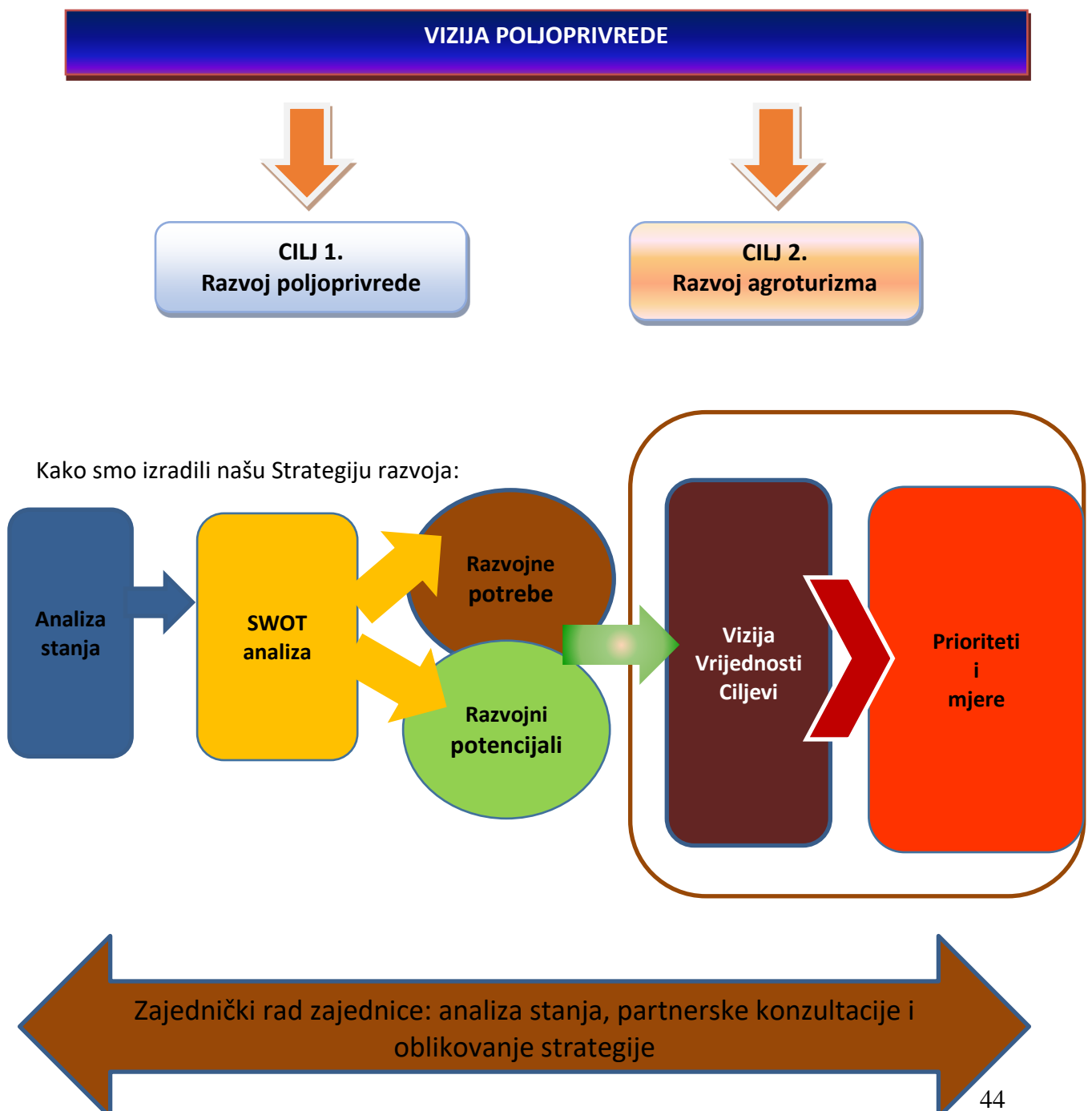
Europa 2020.- Europska strategija za pametan, održiv u uključiv rast

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić 2018.-2022. je u skladu sa Europskom strategijom za pametan, održiv i uključiv rast. Usklađen je sa glavnom inicijativom „Unija inovacija“ koja se odnosi na jačanje svake karike u inovacijskom lancu, od područja koja nemaju izravnu primjenjivost do komercijalizacije. Usklađen je i sa predvodničkom inicijativom „Industrijska politika za globalizacijsko doba“ gdje je naglasak na gospodarstvu i različitim sektorima uključujući poljoprivredu i turizam.

9. VIZIJA I MISIJA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

9.1. Vizija

Vizijom Općine određuje se buduće stanje koje se želi postići zacrtanim ciljevima te je vizija vodilja koja je usmjerena u ostvarenje spomenutih ciljeva. Vizija Općine Jakšić glasi: „**Općina Jakšić je prostor za kvalitetan i ugodan život, u kojoj i sami stanovnici sa raznim drugim dionicima svojim znanjem i radom doprinose sveopćem boljitku i razvoju**“. Vizija Općine Jakšić koja se odnosi na područje poljoprivrede glasi: „**Općina Jakšić je prostor izvrsnih uvjeta za rast održive poljoprivrede i turizma pozicionirajući se kao konkurentna općina sa znanjem i radom kojim sami stanovnici doprinose poljoprivrednom i turističkom razvoju**“.

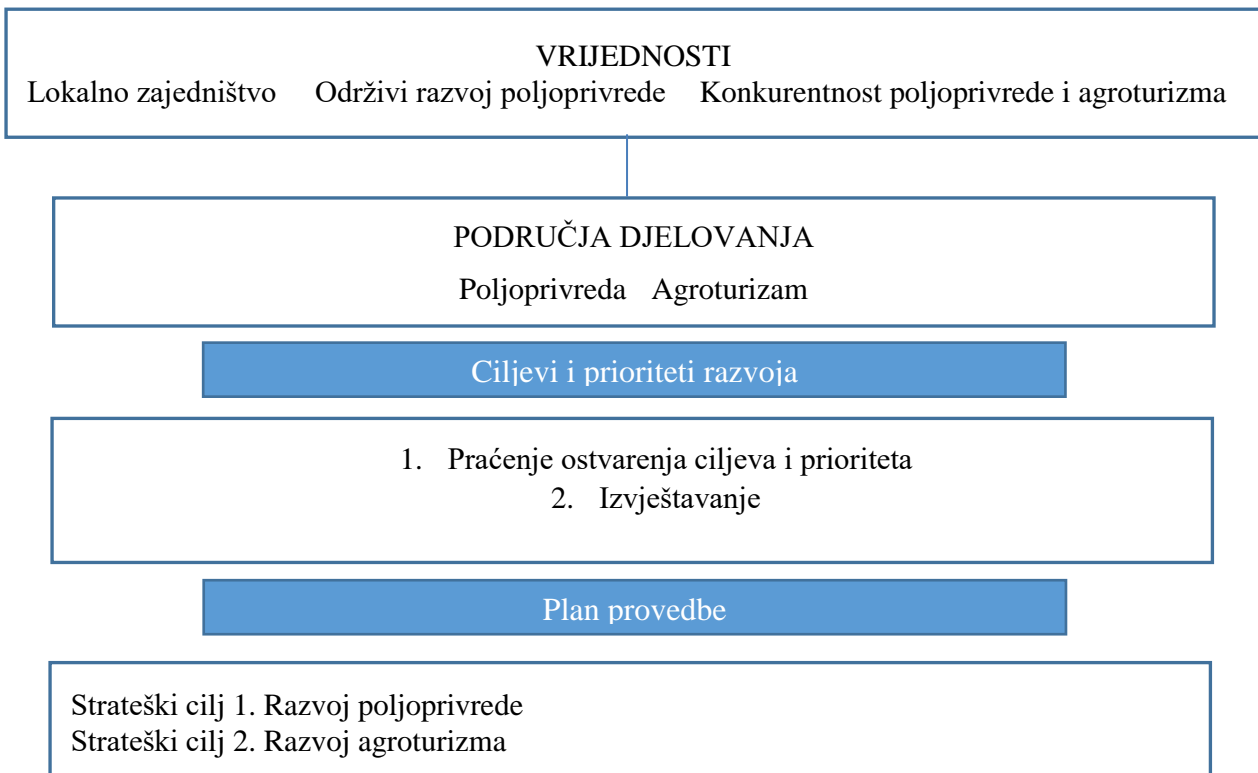
Vrijednosti za koje se zalažemo i koje razvijamo u našoj Općini u području poljoprivrede su:

- Lokalno zajedništvo
- Održiv razvoj poljoprivrede
- Konkurentnost poljoprivrede i agroturizma

Lokalno stanovništvo je ključno u razvoju poljoprivrede općine Jakšić koje svojim znanjem, iskustvom i optimizmom izravno doprinosi konkurentnosti poljoprivrede i agroturizma. Kako bi se poljoprivreda razvijala na održiv način potrebna je sinergija svih institucija, o lokalne i regionalne samouprave, države kao i međusobna suradnja stanovnika općine Jakšić. Kako bi poljoprivreda bila održiva kroz dugoročni vremenski period, nužno je ulagati u nove tehnologije i razvijati istu vodeći računa o očuvanju okoliša i prirodnih resursa.

VIZIJA - „Općina Jakšić je prostor izvrsnih uvjeta za rast održive poljoprivrede i turizma pozicionirajući se kao konkurentna općina sa znanjem i radom kojim sami stanovnici doprinose poljoprivrednom i turističkom razvoju“

Jakšić 2018.-2022.

10. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI

U izradi Strateškog plana razvoja poljoprivrede poduzete su sve mjere kako bi se osigurala sukladnost iste s postojećim strateškim dokumentima „više razine“ na europskoj, nacionalnoj i županijskoj razini.

Ciljevi i prioriteti našeg razvoja usklađeni su sa razvojnim ciljevima i prioritetima navedenih strateških dokumenata kako bi se osigurala prepoznatljivost potreba i mogućnost financiranja njihovog zadovoljavanja.

Tablica 28. Strateški cilj 1. Razvoj poljoprivrede

STRATEŠKI CILJ 1. Razvoj poljoprivrede	
PRIORITETI	MJERE
1.1. Razvoj održive poljoprivredne proizvodnje	1.1.1. Rekonstrukcija, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
	1.1.2. Poticanje izgradnje preradbenih i skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvođače
	1.1.3. Podizanje razine informiranosti obrazovanja i primjene znanja u poljoprivredi, te kvalitete poljoprivrednih proizvoda
	1.1.4. Razvoj ekološke i integrirane proizvodnje
	1.1.5. Izrada i provedba programa u poljoprivredi za privlačenje investitora
	1.1.6. Uspostava sustava informiranja poljoprivrednika o fondovima EU i vanjskim izvorima financiranja
	1.1.7. Potpora zapošljavanju i razvoju poljoprivrede svih skupina
1.2. Povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje	1.2.1. Potpora održavanju i unaprjeđenju mreže nerazvrstanih cesta i poljskih puteva
	1.2.2. Održavanje i unaprjeđenje mreže kanala
	1.2.3. Uvođenje inovacija u poljoprivredi
	1.2.4. Promoviranje poljoprivredne proizvodnje
1.3. Upravljanje rizikom u poljoprivredi	1.3.1. Korištenje obnovljivih izvora energije u poljoprivredi
	1.3.2. Izgradnja sustava za navodnjavanje
	1.3.3. Zaštita od divljači i elementarnih nepogoda
	1.3.4. Udruživanje poljoprivrednih proizvođača

U sklopu Strateškog cilja 1. Razvoj poljoprivrede detektirana su tri prioriteta i izravno sa njima povezanih 15 mjera.

Tablica 29. Strateški cilj 2. Razvoj agroturizma

STRATEŠKI CILJ 2. Razvoj agroturizma	
PRIORITETI	MJERE
2.1. Razvoj turističke ponude	2.1.1. Poticanje razvoja posebnih oblika turizma
	2.1.2. Podizanje razine obrazovanja i primjene znanja u turizmu
	2.1.3. Istraživanje turističkih potencijala i podrška njihovoj afirmaciji i promociji
	2.1.4. Poticanje uključivanja lokalnog stanovništva u turističku djelatnost
2.2. Razvoj turističke infrastrukture	2.2.1. Izgradnja, obnova i opremanje turističke infrastrukture
	2.2.2. Podrška unaprjeđenju postojećih i izgradnje novih smještajnih kapaciteta
	2.2.3. Integriranje u lokalnu/regionalnu turističku ponudu
2.3. Povećanje dodane vrijednosti turizmu	2.3.1. Razvoj edukacija u turizmu
	2.3.2. Promoviranje turističke destinacije
	2.3.3. Povezivanje poljoprivrede sa turizmom
	2.3.4. Uspostava sustava informiranja o mogućnostima financiranja turizma

U sklopu Strateškog cilja 2. Razvoj agroturizma detektirana su tri prioriteta i izravno sa njima povezanih 11 mjera.

11. UTVRĐENE MJERE PREMA CILJEVIMA I PRIORITETIMA

Kako su utvrđeni prioriteti Strateškog plana razvoja poljoprivrede općine Jakšić isti su definirani na način da se do 2022. godine očekuje doprinos istima. U nastavku je prikazana poveznica svake od definiranih mjera u području poljoprivrede sa kratkim opisom.

MJERA	OPIS
Rekonstrukcija, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	Mjera uključuje različita financijska ulaganja povećanje konkurentnosti postojećih poljoprivrednih gospodarstava.
Poticanje izgradnje preradbenih i skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvođače	Mjera uključuje povećanje m ² preradbenih i skladišnih kapaciteta u poljoprivredi.
Podizanje razine informiranosti obrazovanja i primjene znanja u poljoprivredi, te kvalitete poljoprivrednih proizvoda	Mjera uključuje poticanje većeg informiranja i obrazovanja poljoprivrednika kako bi povećali kvalitetu i bili konkurentniji.
Razvoj ekološke i integrirane proizvodnje	Mjera uključuje ulaganje u poticanje ekološke prehrane kao i razvoj pčelarstva.
Izrada i provedba programa u poljoprivredi za privlačenje investitora	Mjera uključuje izradu različitih programa poticajnih mjera s ciljem privlačenja ulagača.
Uspostava sustava informiranja poljoprivrednika o fondovima EU i vanjskim izvorima financiranja	Mjera uključuje dvostranu organiziranu koordinaciju poljoprivrednika i poduzetničko-poljoprivrednih potpornih institucija.
Potpota zapošljavanju i razvoju poljoprivrede svih skupina	Mjera uključuje poticanje zapošljavanja i smanjenje stupnja diskriminacije po bilo kojoj osnovi u području poljoprivrede.
Potpota održavanju i unaprjeđenju mreže nerazvrstanih cesta i poljskih puteva	Mjera uključuje uređenje nerazvrstanih cesta u svrhu lakše i kvalitetnije logistike u poljoprivredi.
Održavanje i unaprjeđenje mreže kanala	Mjera uključuje ulaganja u mreže kanala s ciljem kvalitetnije odvodnje.
Uvođenje inovacija u poljoprivredi	Mjera uključuje uvođenje novih inovacija u poljoprivrednoj proizvodnji s ciljem povećanja konkurentnosti na tržištu.
Promoviranje poljoprivredne proizvodnje	Mjera uključuje set promotivnih aktivnosti kako bi se što kvalitetnije predstavio domaći i tradicionalni proizvod.
Korištenje obnovljivih izvora energije u poljoprivredi	Mjera uključuje ulaganje u obnovljive izvore energije u skladu sa poljoprivrednim otpadom.
Izgradnja sustava za navodnjavanje	Mjera uključuje ulaganja u sustave navodnjavanja kako bi se osigurala kvaliteta i količina poljoprivrednih proizvoda.
Zaštita od divljači i elementarnih nepogoda	Mjera uključuje ulaganja u zaštitu usjeva od divljači i elementarnih nepogoda.

Udruživanje poljoprivrednih proizvođača	Mjera uključuje umrežavanje i zajednički nastup poljoprivrednih proizvođača na tržištu.
--	---

Kako su utvrđeni prioriteti Strateškog plana razvoja poljoprivrede općine Jakšić isti su definirani na način da se do 2022. godine očekuje doprinos istima. U nastavku je prikazana poveznica svake od definiranih mjera u području agroturizma sa kratkim opisom.

MJERA	OPIS
Poticanje razvoja posebnih oblika turizma	Mjera uključuje razvoj selektivnih oblika turizma u ruralnim područjima a koji se usko vežu uz selo i poljoprivredu.
Podizanje razine obrazovanja i primjene znanja u turizmu	Mjera uključuje ulaganje u formalno obrazovanje u svrhu kvalitetnijeg pristupa poljoprivrednika prema turistima.
Istraživanje turističkih potencijala i podrška njihovoj afirmaciji i promociji	Mjera uključuje proučavanje mogućnosti u turizmu i agroturizmu kako bi se isti mogli kvalitetno razvijati.
Poticanje uključivanja lokalnog stanovništva u turističku djelatnost	Mjera se odnosi na uključivanje lokalnog stanovništva u umrežavanje turističke ponude određenog kraja.
Izgradnja, obnova i opremanje turističke infrastrukture	Mjera uključuje ulaganje u turističku infrastrukturu.
Podrška unaprjeđenju postojećih i izgradnje novih smještajnih kapaciteta	Mjera uključuje ulaganje u povećanje broja smještajnih kapaciteta.
Integriranje u lokalnu/regionalnu turističku ponudu	Mjera uključuje umrežavanje poljoprivrednika i objedinjavanje sa trenutnom turističkom ponudom.
Razvoj edukacija u turizmu	Mjera uključuje razvoj edukacija neformalnog karaktera koje su ključne za bavljenje turizmu.
Promoviranje turističke destinacije	Mjera uključuje ulaganje u promociju turističkog proizvoda.
Povezivanje poljoprivrede sa turizmom	Mjera uključuje povezivanje poljoprivredne proizvodnje i onoga što poljoprivrednik može ponuditi u turizmu.
Uspostava sustava informiranja o mogućnostima financiranja turizma	Mjera uključuje uspostava institucije/organizacije koja bi informirala turističke subjekte i koji to namjeravaju postati o mogućnostima financiranja njihovih ideja.

12. BAZA PRIORITETNIH PROJEKATA U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE

Kako su definirani prioriteti i mjere Strateškog plana razvoja poljoprivrede općine Jakšić, važno je definirati koja područja aktivnosti obuhvaćaju navedene mjere. Bitno je napomenuti kako ove aktivnosti nisu ograničavajuće te se baza prioritetnih projekata u svakom trenutku provedbe strateškog dokumenta može mijenjati i nadopunjavati sukladno trenutnim i stvarnim potrebama.

MJERA	AKTIVNOSTI
Rekonstrukcija, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	Umrežavanje, razvoj zajedničkih projekata, partnerstva u projektima povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Organiziranje tribina, okruglih stolova, seminara.
Poticanje izgradnje preradbenih i skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvođače	Izgradnja skladišta i hladnjača, izgradnja sušara i silosa, izgradnja / obnova mlinova, priprema projekata u području povećanja preradbenih i skladišnih kapaciteta. Organiziranje tribina, okruglih stolova, seminara.
Podizanje razine informiranosti obrazovanja i primjene znanja u poljoprivredi, te kvalitete poljoprivrednih proizvoda	EBCL i ECDL program za poljoprivrednike, Edukacijski program „pametne poljoprivrede“ i ostalih edukacija. Poticanje ERASMUS programa u poljoprivredi.
Razvoj ekološke i integrirane proizvodnje	Kupnja opreme za primarnu poljoprivrednu proizvodnju, podizanje nasada, projekti navodnjavanja, izgradnja/rekonstrukcija i opremanje prostora za držanje domaćih životinja. Organiziranje tribina, okruglih stolova, seminara. Suradnja na projektima u području razvoja ekološke i integrirane proizvodnje. Ova mjera uključuje i razvoj pčelarstva i proizvodnje meda.
Izrada i provedba programa u poljoprivredi za privlačenje investitora	Izrada projekta u poljoprivredi sa naglaskom na inovacije, zajednički nastup na tržištu sa vanjskim izvorima financiranja (investitorima).
Uspostava sustava informiranja poljoprivrednika o fondovima EU i vanjskim izvorima financiranja	Umrežavanje poljoprivrednika sa sustavom informiranja o mogućnostima financiranja projekata. Organizacija i koordinacija JLS sa poljoprivrednicima.

Potpora zapošljavanju i razvoju poljoprivrede svih skupina	Izrada programa poticanja zapošljavanja u poljoprivredi s naglaskom na marginalizirane skupine stanovništva.
Potpora održavanju i unaprjeđenju mreže nerazvrstanih cesta i poljskih puteva	Projekti uređenja starih puteva i nerazvrstanih cesta za olakšavanje pristupa poljoprivrednim površinama.
Održavanje i unaprjeđenje mreže kanala	Projekti zaštite poljoprivrednih usjeva uređenjem odvodnih kanala.
Uvođenje inovacija u poljoprivredi	Nabavka novih tehnologija u poljoprivredi.
Promoviranje poljoprivredne proizvodnje	Ulaganje u marketing i promociju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, Internet komunikacija i e-prodaja poljoprivrednih proizvoda.
Korištenje obnovljivih izvora energije u poljoprivredi	Izgradnja mini elektrana u poljoprivredi, edukacije u području obnovljivih izvora energije.
Izgradnja sustava za navodnjavanje	Izgradnja sustava navodnjavanja za poljoprivrednike.
Zaštita od divljači i elementarnih nepogoda	Projekti uređenja lovišta, projekti opremanja poljoprivrednih nasada ogradama, zaštitama od ptica i tuče.
Udruživanje poljoprivrednih proizvođača	Izrada zajedničkih projekata u poljoprivredi, poticanje klastera i udruživanja.

MJERA	OPIS
Poticanje razvoja posebnih oblika turizma	Ulaganje u selektivne oblike turizma, organiziranje tribina, okruglih stolova i radionica.
Podizanje razine obrazovanja i primjene znanja u turizmu	Organizacija specijaliziranih edukacijskih programa za turističke dionike i poljoprivredna gospodarstva. Povećanje broja obrazovnih programa u području informatizacije turističkih dionika i poljoprivrednika u svrhu kvalitetnije ponude.
Istraživanje turističkih potencijala i podrška njihovoj afirmaciji i promociji	Projekti istraživanja mogućnosti u promoviranju turizma JLS, izrada specijalizirane strategije turizma.
Poticanje uključivanja lokalnog stanovništva u turističku djelatnost	Organiziranje događanja i manifestacija, uključivanje stanovništva u definiranje budućih potreba u turizmu i izrada zajedničkih projekata.

Izgradnja, obnova i opremanje turističke infrastrukture	Izgradnja objekata turizma, ugostiteljstva u svrhu turizma, izgradnja biciklistički i poučnih staza, ulaganja na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima i povezivanje poljoprivrede sa turističkom ponudom. Povećanje broja turističkih sadržaja turističke destinacije.
Podrška unaprjeđenju postojećih i izgradnje novih smještajnih kapaciteta	Ulaganje u infrastrukturu u turizmu, renoviranje postojećih smještajnih kapaciteta, rekonstrukcija i izgradnja novih, prilagođavanje zakonodavstvu, podizanje istih na višu razinu.
Integriranje u lokalnu/regionalnu turističku ponudu	Povezivanje poljoprivrednika i turističkih subjekata sa već postojećom turističkom ponudom JLS.
Razvoj edukacija u turizmu	Razvoj različiti edukacija u turizmu za ugostitelje, ponuditelje turističkih usluga, dionika u turizmu, poljoprivrednika, mladih i nezaposlenih i ostalih marginaliziranih skupina stanovnika.
Promoviranje turističke destinacije	Ulaganje u marketing i promociju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, Internet komunikacija i e-prodaja poljoprivrednih proizvoda. Ulaganje u brandiranje JLS i pojedinih turističkih subjekata kao i poljoprivrednih gospodarstava.
Povezivanje poljoprivrede sa turizmom	Umrežavanje putem modela Triple Helix, projekti klasterizacije u turizmu, zajedničko oblikovanje ponuda više poljoprivrednih gospodarstava.
Uspostava sustava informiranja o mogućnostima financiranja turizma	Umrežavanje turističkih subjekata i poljoprivrednika sa sustavom informiranja o mogućnostima financiranja projekata. Organizacija i koordinacija JLS sa poljoprivrednicima i turističkim subjektima, veća uloga turističke zajednice.

13. EVALUACIJA I IZVJEŠTAVANJE

Nužno je uspostaviti sustav praćenja, kontrole i vrednovanja kao i izvještavanja o provedbi Strateškog plana razvoja poljoprivrede za općinu Jakšić. Jedino tako se omogućava efikasnost, efektivnost i transparentnost u provedbi planiranih aktivnosti. Kako već postoji strateški dokument više razine u Općini Jakšić, analizirale su se potrebe i mogućnosti te su se uzeli u obzir svi ključni projekti, mjere, prioriteti i ciljevi koji su istom već definirani. Također su prikupljeni prijedlozi od strane Povjerenstva za izradu Strateškog plana. Baza projekata se može kroz vrijeme mijenjati i nadopunjavati te će u tom procesu (tijekom provedbe) svaki stanovnik moći dati svoje prijedloge i sugestije sukladno stvarnom stanju.

Praćenje provedbe Strateškog plana razvoja poljoprivrede podrazumijeva stalni monitoring, mjerenje učinaka provedbe Strateškog plana i to kako narativnih, tako i kvantitativnih financijskih pokazatelja te vrednovanje ukupnog strateškog plana, radi ocjene uspješnosti provedbe istog, odnosno ukazivanja na sve nedostatke i otklanjanje istih u realnom vremenu u skladu sa stvarnim potrebama. Također je moguće da će se kroz vrijeme mijenjati situacija u općini Jakšić te kako će se Strateški plan morati nadograđivati. Ključno je odmjereno planirati iduće korake uzevši u obzir ograničenost mogućnosti i proračuna Općine Jakšić te sa minimalnim troškovima ostvariti maksimalne rezultate.

Bitno je u procesu izvještavanja utvrditi razinu ispunjenosti planiranih ciljeva te na kraju i vizije Općine Jakšić. Kao što je vizija opće stanje kojem težimo tako su strateški ciljevi jasno formulirani, mjerljivi i ostvarivi što je iskazano i pokazateljima provedbe Strateškog plana. Kako bi se osigurala transparentnost i kontinuirano sudjelovanje dionika u provedbi Strategije razvoja Općine Jakšić ova Strategija i svi prateći dokumenti bit će objavljeni i postavljeni na mrežnoj stranici Općine. Nadalje, potrebno je provesti ex-post (naknadnog) vrednovanja ovog Strateškog plana kako bi se dobivena analiza i rezultati mogli uključiti u buduća planiranja.

POPIS SLIKA

Slika 3. Administrativne granice Općine Jakšić

Slika 4. Jakšić i općine/gradovi

Slika 3. Eminovački lug

Slika 4. Manifestacija „Slovaci Slovacima“

Slika 5. Manifestacija „Pjesmom u jesen“

POPIS TABLICA

Tablica 1. Površina i stanovništvo općine Jakšić 2001. i 2011. godine

Tablica 2. Površina, stanovništvo i gustoća naseljenosti općine i gradova Požeško-slavonske županije 2001. i 2011. godine

Tablica 3. Kontigentni stanovništva općine Jakšić za 2011. godinu

Tablica 4. Prirodno kretanje stanovništva općine Jakšić u 2017. godini

Tablica 5. Naselja na području općine Požega 2001. i 2011. godine

Tablica 6. Indeks starenja i prosječna starost u Požeško-slavonskoj županiji 2011.g.

Tablica 7. Stanovništvo općine Jakšić prema narodnosti iz popisa 2011. godine

Tablica 8. Broj poduzeća i obrta u Požeško-slavonskoj županiji i RH od 2003. do 2014. godine

Tablica 9. Registar trgovačkih društava u 2018. godini

Tablica 10. Obrti na području općine Jakšić 2018.

Tablica 11. Robna razmjena Republike Hrvatske te Požeško-slavonske županije po gradovima u 000 kn

Tablica 12. Izdvojena građevinska područja gospodarskih zona

Tablica 13. Planirana građevinska područja gospodarske zone

Tablica 14. Površine općine Jakšić

Tablica 15. Broj parcela po gradovima/općinama na području Požeško-slavonske županije prema vrsti korištenja poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu

Tablica 16. Površina (ha) prema vrsti korištenja poljoprivrednog zemljišta evidentirana u ARKOD sustavu

Tablica 17. Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu, te spolu nositelja na dan 14.12.2015.

Tablica 18. Obrazovna struktura nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (14.12.2015.)

Tablica 19. Dobna struktura nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (14.12.2015.)

Tablica 20. Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015.

Tablica 21. Izvod iz registra kulturnih dobara

Tablica 22. Evidentirana kulturna dobra (E) na području općine Jakšić

Tablica 23. Kulturne manifestacije u općini Jakšić

Tablica 24. Smještajni objekti prema kategorijama

Tablica 25. SWOT analiza poljoprivrede općine Jakšić

Tablica 26. Račun prihoda i rashoda Općine Jakšić za 2018. godinu

Tablica 27. Jedinice lokalne samouprave u Požeško-slavonskoj županiji prema stupnju razvijenosti

Tablica 28. Strateški cilj 1. Razvoj poljoprivrede

Tablica 29. Strateški cilj 2. Razvoj agroturizma

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Strateški plan razvoja poljoprivrede općine Jakšić

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio sufinansiranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja